

Edgar Wallace

Beszélgetés a leghíresebb detektívdramák szerzőjével.

(Berlin, július 7. Az Uj Kelet tud.) Az Unter den Linden legújabb alakja egy kissé gömbölyded, koros, de fölöttebb derült arcú ur, aki következetesen két csinos hölgy között lépeget a világhírű hársfasoron. Nem látszik különösebb meghatottság a molett ur vonásain, hiszen ő is világhírű, és talán még többen ismerik, mint az Unter den Linden, Edgar Wallace, a legnépszerűbb és legmodernebb detektívregények írója, de a legkevésbé látszik írónak és még kevésbé izgalmas kalandortörténetek írójának. Pár napja, hogy Berlinbe érkezett, az Adlon-hotelben szállt meg feleségével és lányával, de a hölgyeken sem egykönnyű eligazodni. Mind a ketten karsuak, fiatalok, elegánsak, — angolok.

Wallace a „self-made-man”-ek jellegzetes életét élte végig, amíg a glasgow-i szatócsboltból, ahol elég gyatrán honorált maskolyökként kezdte pályafutását, a berlini Adlon-szálló lakója lett. Idestova tizenöt esztendeje, hogy „egyesbe” került, de addig, addig... Külön regényt kellene írni az életéről...

— Legyen nyugodt, kis kollégám, szól mosolygva a hallban, megírjuk azt a regényt is. Csak türelem. Háttha a vége még hiányzik. Hiszen még fiatal vagyok...

Nagyot szüresül teájából, szendvicset nyel, hatót, hetét egymásután, tényleg fiatal, olyan most, teázás közben, csevegés közben, mint egy ötvenöt éves bébi. Szűrőkék szeme elevenen villog és nem titkoló büszkeséggel meséli, hogy általában százezernél kezdődik könyveinek kiadása, de a legtöbb mű második kiadása is megjelenik legalább ennyi példányban. Ez csak az angol fogyasztás. Németországban is óriási példányszámokban fogynak a regényei. Igaz, olcsó kiadások, de akár az Untergrund, akár a Hochbahn, vagy autóbusz sötét magánautók utasainak olvasmányába pillantunk is, biztosak lehetünk, hogy a vaskos füzet Wallace műve. Nem ír ponyvát. Érdekes, izgalmas történeteket ír. Kíváncsi, tanulságosan szórakoztatónak. Fritz Langgal, a „Metropolis”, a „Hindu siremlék” és más hatalmas német filmek rendezőjével beszélgetünk a multkor és Lang a következőket mondotta: Ha tudnám, hogy maga nem újságíró, bevallanám, hogy olvasmányaim főleg Wallace regényeiből állnak. Lebilincselnek ezek a regények, sokat dolgozom, így üdülok. Minthogy azonban tudom, hogy újságíró, nem vallhatom ezt be, mert Wallace-t általában értéktelenné, fajsúlytalannak tartja majd mindenki. És ugyanezeket olvassák, fájják, de leszólják. Wallace meghódította a világot csak a világ még nem meri ezt bevallani.

A kedves, derűs mosoly, ami Wallace arcára telepszik, minden szónál többet mond.

— Igen, tudom, ezt és azt is, hogy sokan olvassák regényeimet és talán sokkal kevesebben haragudnának rám, ha ismernének is. Nem vagyok író. Újságíró vagyok. A detektívregény nem irodalom, hanem újságírás, mégpedig a javából. Aki pedig azt mondja, hogy újságíró írni könnyebb dolog, mint drámát vagy regényt írni, az egyike vagy a másikat nem ismeri. A helyzet azonban az, hogy ezidőszent többnyire hálásabb dolog közepes regényt is írni, mint kitérően újságíró írni. Hiszen még mielőtt „bevezetem a jótétbe”, ami — kijelenthetem az álszentkedőkkel szemben, — sokkal kellemesebb a legromantikusabb szegény sénély is, újságíró voltam. És azelőtt? Igaz, csavargó voltam, inas voltam, az is igaz, hogy megszöktem a gazdamtól, és igaz, hogy fölcsempésztem magam egy délafrikai hajóra és egy matrónának köszönhetem az életemet, aki megtalált, de nem jelentett fel, hanem táplált, rejtgetett, amíg kiértünk. És ott? Istenem...

Kétaraszos cigarettaszikpájába friss Johnswillt gyömszőlő, füstöl, emlékezik, felesége, leánya mint két szelvi madár, szeretettel figyelik.

— A munkások batyuit cipelgettem, a várnánthányak körül kerestem meg a kenyereimet. Később kisebb-nagyobb üzke-

teket kötöttem. Keserves volt, nem szívesen emlékszem vissza. Kalandvágy? Az ördögöt... Pénzem nem volt, kollégám, azért vágtam neki a világnak. Komisz és nagyon ritkán derek emberekkel hozott össze a sorsom, akik életükkel, sorsukkal mindig arra tanítottak, hogy az ember kizárólag sajátmagában bizzék, magára számíton és ne hagyja magát eltaposni senkitől a világon. Energia kérdése az egész élet. Persze, szegény pénztelen embereké, akik, hiszem és vallom, ha bírnák idegekkel, kitartással, erővel, egy kis leleménységgel, föl tudják magukat küzdeni. De amíg nem jön el az ideje, egy percet sem szabad pihenni. Ez legyen a mi előnyünk azokkal szemben, akik várhatnak, akiknek nem sürgős az előretörés, akik ráérnek pihenni. Ezt tettem én is. Ez a nagy titok. És talán hogy értek az irásához is valamit. De mit ért volna ez, ha Fokföldön valamelyik matrózkorcsmában engem boxoltak volna nyomorekká és nem én ütöttem volna le egy ellenségemet, amiért ismét tovább kellett volna állnom. Megtettem az utat megint a hajó fenekén Angliáig. Félholtan húztak ki a szén közül. Talpra álltam, ekkor kezdtem egy glasgowi újságba írni. Tizenhét éves voltam. Később, a mikor kitört az angol-bur háború, kérétem a szerkesztőmet, küldjenek ki haditudósítónak. „Meg vagy örülve, te kölyök?” Ezt kérdezte a szerkesztő és kiküldték egyik régi munkatársunkkal. Nekem nem volt elég pénzem, ezért ismét a szokott módon vágtam neki az óceánnak. Kissé jobban felszereltem magam, vittem élelmet, cigarettát és megint kiemelt szerencsésen és — olcsón, mondhatnám — ingyen, a Fokföldre. Egy hét múlva már küldtem tudósításokat olyan helyekről, ahol öreg kollégám még álomban sem járt. A lap ottani tudósítóját szerződtetett, kezdtem rendszeresen keresni, la-

pot alapítottam Cape-Town-ban, tönkrementem, gyémánttal kereskedtem, vissza hajóztam — igaz, egy kis kerülettel, Dél-amerikán, Ausztrálián keresztül — Londonba, ahol elkezdtem detektív és kalandregényeket írni. Ez az egész. A többi adminisztráció. Kivéve a házasságom. Ez szerelem volt és azt hiszem, még ma is az...

Wallacné ijedten közbeszól, úgy vélekedik, hogy ez talán már nem érdekli a kolléga urat, de Wallace mosolygva jegyzi meg: n,

— Dearling, egy újságíró minden érdekel, hát még az, hogy egy ilyen vén szárnárnak, mint én vagyok, ilyen kis anyag a felesége.

— Inkább azt mondja meg, hogy mit érdemes meg nézni, javasolja Wallace kisasszony és feketekeretes szemüvege mögött figyelmesen szemléli jegyzetait, amelyekben berlini programjukat állították össze.

— Színház, mozi, gyárak, muzeumok, építészeti, Potsdam, éjszakai élet, képtárak, külvárosok?

— Nem, nem, köszönöm, ezeken már túl vagyunk, hanem valami berlini különlegességet szeretnénk még látni.

— Talán majd keresek egy embert, aki még nem olvassa Wallace regényeit...

— Ezzel ne fáradjon, kollégám, mosolygva Wallace, itt a feleségem...

— Igen, igaz, hogy nem olvasom ferjem könyveit, de csak azért nem, mert túlságosan fölizgatnak és mindig az az érzésem, hogy ezek a dolgok vele történtek meg. Sajnálom, hogy nem ír olyasmit, ami csöndes, szelid millióban játszódik, kedves és szelid emberekkel történnek kellemes dolgok...

— Hiszen mondtam, hogy megírom az életem történetét. A második fejezete éppen neked való lesz.

Ormos László.

Felépül a magyar Montecarló a Balaton mellett

Körülbelül abban az időben, amikor az új kártyarendelet nyilvánosságra került, érdekes hír terjedt el Budapesten — és a hír eddig még cáfolatlannal halad. Ez a különös híradás azt mondja, hogy egy nyugalmazott előkelő hivatalnok engedélyt szerzett a magyar Montecarló felépítésére, de ennek a játékkaszinónak nem Budapesten, a Margitszigeten, hanem a Balatonnál, Siófok mellett kell megépülnie.

A pontosan nem ellenőrizhető hírek — miután az érdekeltek megtámadták minden felvilágosítást — azt mondják, hogy a játékkaszinó-engedélyt dr. Kálmán Dezső volt előkelő hivatalnok szerezte, aki egy konzorcium élén nagyban tárgyal a montecarlói mintára megépítendő »játékkaszinó-város« megalapításáról.

A játékkaszinó vezérigazgatója dr. Kálmán Dezső volna, aki hír szerint úgy jutott ehhez a tervhez, hogy bemutatta egy egész furdóváros előkészületeinek koncepcióját és a tervezett furdóvárost hajlandóan mutatkozott abban az esetben megépíteni, ha engedélyt kap a játékkaszinó megnyitására. Az építkezési tervek, amelyeket Jánsszky Béla műépítész csinált, az illetékesek egy valóságos álomvárost mutatnak be, amelyet dr. Kálmán Dezső konzorciuma hajlandó volna megépíteni a játékkaszinó-engedélyért. A terv

eredetileg Budapestre készült, de át-helyeződött Siófok mellé, a Balaton partjára, ahol 8—10 millió dollár befektetéssel hajlandók a konzorcium tagjai egy teljesen új, modern, hatalmas furdóvárost építeni, két nagy szállodával, amelyek közül az egyik — ennek már neve is van — a Majestic — 600 személy befogadására épülne és vetekedne a nizzai és montecarlói luxushotelekkel. A két szálló mellé építenék a furdóvároszág székházát, távolabb egy modern szanatóriumot, két teljes uccasort villákkal hét kilométer széles strandot és mellette a hajókikötő mólóját. Az egész kis furdóvárost egy modern architektúrájú, a Balatonba mélyen benyúló pompás palota uralná — a játékkaszinó, amelynek engedélyre ennek a rengeteg vagyont emésztő furdóváros építkezésnek a titka.

Úgy hírlik, hogy az engedélyezés körül nemcsak a furdóváros felépítése volt az illetékesek kikötése, hanem a furdóváros és játékkaszinó rengeteg alkalmazottjának megválasztása is, amennyiben kötelezték volna dr. Kálmán Dezsőt, hogy az alkalmazottakat a B-listás elbocsátott állami tisztviselők közül kell kiválogatnia. Az egyre terjedő híresztelés a magyar Montecarló felépítésének engedélyéről érdekes — és a nyilvánosságot bizonyára

Szerviz vásár

Karlsbadi ebédő szerviz 850.
Karlsbadi kávé szerviz 260.—
Karlsbadi csésze párja 20.—
6 személyes metszett üveg-szerviz 180.—

Fischer-üvegudvar
Cluj

erősen érdekli. Az engedély híreinek igaz, vagy téves voltáról az illetékeseknek módjuk lehet cáfolatot közreadni... bár úgy hírlik, hogy a konzorcium érdekelt tagjai, akik állítólag — pénz nélkül — csak az engedéllyel rendelkeznek, ezt a cáfolatot nem nagyon várják, mert akkor nem keresnének külföldi 10 millió dolláros kölcsönt a Balaton melletti játékkaszinó és furdóváros megalapítására. Úgy hírlik, hogy a külföldi kölcsöntárgyalások egy amerikai nagy bankcéggel állanak a legkomolyabb stádiumban és ha sikerül a kölcsönt megszerezni, az építkezések még ez év őszén megkezdődnek, hogy 1929 nyarán a Balatonmenti játékkaszinót már megvithassák. Akik a terveket a legközelebről ismerik, azt mondják, hogy 12.000 munkással akarnak abban a pillanatban hozzáfogni az építkezéshez, mivel a 10 millió dolláros kölcsön végleg biztosítva van.

Victor X. Ray corporation CHICAGO

Röntgen készülék — eredet Coonidge tubus, diathermia, quartz-lámpa, electrocardiograf s egyéb

Radiológiai és elektroterapiai
készülékek vezérképviselője

SANAX

orvosi és higiénikus készülékek
lerakata București Str. Gh. Cantacuzino 2. Telefon 202-02 és 206-22.
Teljes körhízi, szanatóriumi és hőfürdő berendezések, Elektroterapia-Hidroterapia Mekanoterapia. — Egészségügyi felszerések. Melegítő és ventiláló készülékek. Elsőrangú referenciák. — Ingyenes prospektusok és felvilágosítások.

Amateurok, fény- képészek!

Fényképzési cikkeket a legolcsóbban

BERNAT

papíráruháznál, Piața Unirii 29. sz. alatt

szerezhetik be.

1928. július 15-22. Nézze meg 1928. július 15-22.
a nagyváradi általános nagyvásárt és kiállítást

kongresszusok, sporttünemények, hangversenyek. — 50% kedvezmény a visszautazásnál.

Kedvező beszerzési alkalom.

Bratianu Vintila kéthónapi haladékot kér a régenstanácstól pénzügyi műveleteinek lebonyolítására

Kölcsön híján bankjegyszaporítással akarja Bratianu stabilizálni a leit. Szakkörök véleménye szerint a stabilizálásnak ez a módja rendkívül kockázatos

(Bucaresti-Bukarest, július 7. Az Uj Kelet tud.) Míg egyrészt a kormány hivatalos lapjai teljesen beszűntették a kölcsöntárgyalások stádiumáról szóló hivatalos kommunikék közlését, addig a legújabb bukaresti jelentések szerint Bratianu Vintila az utolsó percben mégis

elhatározta a lej stabilizálását a tervezett nyolcvanmillió dolláros kölcsön nélkül is.

A miniszterelnök számítása szerint a Banque de France által nyújtandó 300 millió frankos előleg és a bankjegykibocsátási plafon áttörése segítségével sikerülni fog a stabilizációhoz a szükséges alapot megteremtteni s a tárgyalások erre vonatkozólag hivatalos körökben már megindultak. Szakkörök véleménye szerint azonban a 300 millió frankos hitel és a bankjegykészlet szaporítása nem nyújtanak kellő fedezetet a stabilizációs műveletek elvégzésére, amelyeket amúgy is illuzióriussá tesz a német hozzájárulás hiánya. Szemelláthatólag ez az utolsó szalmaszál, amelybe a szorult helyzetben lévő kormány kapaszkodni igyekszik, de hogy sikerülni fog-e, legalább is kétséges.

A tárgyalások stádiumáról egyébként a következőket jelenti bukaresti tudósítónk:

A „Politica” írja, hogy Bratianu Vintila lemondott a külföldi kölcsönről, de elhatározta, hogy megvalósítja a stabilizációt. Victor Antonescu közölte a pénzügyminiszterrel, hogy

a 80 milliós kölcsönhöz a Banque de France sem járul hozzá, míg a külföldi tőkével szemben fennálló jüggő ügyeinket nem rendezzük.

Ez a hír keresztülhúzta Bratianu Vintila eredeti tervét, aki a kölcsönt és stabilizációt egyidejűleg szeretné volna megvalósítani. Ezért járult hozzá az összes párisi és londoni koncesszióhoz is. Ma azonban már látja Bratianu Vintila, hogy a kölcsönt nem tudja megvalósítani s így a lejt szeretné stabilizálni az emissziós plafon áttörésével.

Kormánykörökben Bratianu Vintila új terve felvillanyozólag hatott s a hangulat ismét bizakodóbb volt.

Charles Rist, a Banque de France alkormányzójának megérkezését várják, aki Monnet, a Blair-csoport egy reprezentánsa és Quany, a Francia Bank tanulmányosztályának igazgatója kíséretében jön Bukarestbe. A pénzügyminisztériumban ma délelőtt értekezlet volt, amelyen Bratianu Vintila Victor Antonescu és Burileanu a Banca Nationala kormányzója vehet részt. A megbeszélés tárgyát a bankjegykibocsátási plafon áttörése képezte, amelyet a Banca Nationala részvényeseinek rendkívüli közgyűlésre való összehívása előznie meg. Valószínű, hogy a közgyűlés időpontját a „Monitorul Oficial” egyik legközelebbi számában már közölni is fogják.

A „Lupta” értesülése szerint a stabilizáció minden körülmények között meglesz. Bratianu Vintila francia mintára akarja a stabilizációs műveleteket megvalósítani.

Ugyanis Franciaországnak is sikerült devizatartalékalap, kisebb kölcsön s a bankjegyek szaporítása révén a frankot stabilizálni. A lap szerint Charles Rist bukaresti utjának a művelet elősegítése volna egyetlen célja.

Ugyancsak a „Lupta” jelenti, hogy Harry Moeriss amerikai pénzügyi szakértő a délelőtt Bukarestbe érkezett. Az amerikai bankárt Dumitriu közlekedésiügyi miniszter hívta meg, hogy az állam-

vasutaknak folyósítandó nagyobbabaszu investíciós kölcsön ügyében tárgyalásokat folytasson. Harry Moeriss azonnal érintkezésbe lépett Dumitriu közlekedésiügyi miniszterrel és tárgyalásokat folytatott Teodorescu mérnökkel, az államvasutak vezérigazgatójával is.

A kölcsöntárgyalások fiaskójával kapcsolatban, mint azt egyébként többször is megírtuk, politikai körökben általános volt a vélemény, hogy a kormány helyzete válságosra fordult s amennyiben július 14-ig nem sikerül a stabilizációt biztosítani, úgy a Bratianu-kormány beadja lemondását. A bukaresti sajtó már szelvényben-hosszában tárgyalta a Bratianu kormány utódlásának kérdését is s ezzel kapcsolatban a legfantasztikusabb kombinációk merültek fel. A kormány lapjai utján állandóan erőlyesen cáfolni igyekezett a közeli kormánybukásról terjesztett híreket, a ma délutáni „Adeverul” pedig teljesen megbízható forrásból nyert értesülések alapján írja, hogy

a miniszterelnök távolról sem fog-

laldozik a lemondás gondolatával.

Bratianu Vintila — írja az „Adeverul” — Victor Antonescu jelentésének meghallgatása után arra a meggyőződésre jutott, hogy még két hónapra van szüksége terveinek megvalósításához. A miniszterelnök megvan győződve arról, hogy a liberális kormány sokkal inkább van hivatalba a kölcsöntárgyalások folytatására és a stabilizáció megvalósítására, mint más pártok. Egyébként is

bolország volna a hónapok óta folytatott tárgyalásokat megszakítani és átadni helyét egy más kormánynak, annál is inkább, mert terveit külföldi kapitálisták helyesnek és reálisnak találták.

Egy kormánykrízis általános bizalmatlanságot keltene a külföldön, ahol tudják, hogy egy kölcsönt nem lehet fix dátumra megvalósítani. Épen ezért — fejezi be cikkét az „Adeverul” — Bratianu Vintila hétfőn audiencián jelenik meg a régenstanács előtt, amelyben már Miron Chris-

A banánnál jobbat senki sem ehetne, Fehérje, vitamin, cukor is van benne

tea patriarcha is részt vesz s a régenstanács bizalmát fogja kérni ahhoz, hogy a kölcsön és stabilizációs tárgyalások két hónapon belül befejezzen.

Ugyancsak az „Adeverul” írja, hogy a mennyiben a régenstanács hétfőn bizalmát fejezi ki Bratianu Vintilának, úgy

a nemzeti parasztpárt azonnal összehívja ellenparlamentjét.

A nemzeti parasztpárt tiltakozik az ellen, hogy a liberális kormány a szavazott fiaskó után tovább folytassa a tárgyalásokat, még jobban lejárassa az ország tekintélyét és tovább: esztelen koncessziókra angazsálja magát.

Neves politikusokat nevezett meg Gaetan a védelem tanúiként

(Bucaresti-Bukarest, július 7. Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban már jelentettük, hogy a bukaresti esküdtszék július 14-ére tűzte ki George Gaetan bűnperének tárgyalását. Megírtuk, hogy Leonida asszony támadóját négy brailai ügyvéd fogja védeni és hogy Gaetan 14 tanu beidézését kérte, akiket ügyének védelmére kíván kihallgattatni. A bukaresti lapok közlik Gaetan által előterjesztett védelmi tanuk névsorát, amelynek érdekessége az, hogy azon a politikai életnek néhány ismertebb személyisége is szerepel.

Különösen nagy szenzációt keltett Gaetan az a bejelentése, hogy védelmére kéri Leonte Moldovanunak, a liberális

párt brailai szervezete elnökének a megidézését. Leonte Moldovanu ismeretesen a liberálisok doyenjének számít örökös miniszterjelölt és a liberális parlamenti többség leadere, aki különösebb ünnepi alkalmakkor szokta a parlament nevében a kormánnyal szembeni bizalmát kifejezni. Ismeretes, hogy George Gaetan brailai származású és Leonte Moldovanu valószínűleg előéletére vonatkozólag fog az esküdtszéknek felvilágosítással szolgálni. A megidézett tanuk között van továbbá C. Muzicescu egyetemi tanár, aki az jvárescánusok alatt belügyminisztériumi államtitkár volt, továbbá Rusu Sirianu újságíró. Goga volt kabinetfőnöke. A legérdekesebb azonban, hogy Gaetan

tanui között szerepel maga az áldozat, Leonida asszony is. Egyelőre mély titok fedi, hogy mit fog mondhatni Gaetan védelmére az az asszony, akinek bizalmával és jóhiszeműségével a brailai aranyifju oly rutul visszaélt.

Amint azt megírtuk egyébként, hogy Gaetan négy védőt nevezett meg az esküdtszék előtt, akik őt a per folyamán védeni fogják. Arra az esetre azonban, a mennyiben egyik sem vállalja Gaetan védelmének ódiáját, úgy hivatalból I. V. Griua bukaresti ügyvéd fogja védelmére látni. Leonida asszonyt Perieteanu Grigore és Henry Meitani bukaresti ügyvédek reprezentálják.

Megszigorították a filmcenzurát

Még a tájképeket és vigiátékokat is cenzurázni fogják a jövőben Tilos az osztrák-magyar és az orosz uniformis szerepeltetése

(Bucaresti-Bukarest, július 7. Az Uj Kelet tud.) A kultuszminisztérium újabb megszorító intézkedéseket léptetett életbe az országban vetítésre kerülő filmek cenzurázására vonatkozólag. Az új rendelkezések értelmében a jövőben semmi olyan film nem kerülhet bemutatásra, amelyet előzőleg a kultuszminisztérium mellett működő filmellenőrző bizottság nem cenzurázott. E rendelkezések alól nem képeznek kivételt még a filmdarabok előtt vetítésre kerülő tájképek, tanulságos látványok stb. sem. A minisztérium rendeletben értesítette a vármegyei prefekturákat a megszorító intézkedésekről, amelyek többek között a következőket tartalmazzák:

Viszvonható engedélyvek

1. Semmi olyan filmet a jövőben nem szabad vetíteni, amelynek bemutatását a kultuszminisztérium mellett működő bizottság hivatalos autorizációval nem engedélyezte Ezek az autorizációk nem

végérvényesek és utólag visszavonhatók. Ezen az autorizáción kívül a bemutatásra kerülő film első képén periorálva kell lennie a következő feliratsnak: Aprobát — Ministerul Cultelor si Artelor.

2. Nemcsak a két felvonásnál nagyobb filmeket kell cenzurázás céljából bemutatni, de a jövőben cenzura alá esnek látképek, vigiátékok, látványosságok, egyzóval minden, ami csak vetítésre kerül a publikum elé. Kivételt ez alól csak a nemzeti ünnepekről készített felvételek képeznek, amelyeket Bukarest belvárosi mozgóiban előzetes cenzura nélkül is be lehet mutatni.

Tilos az ellenséges uniformis

3. A bizottság engedélyt adhat egy filmnek az egész országban, vagy csak bizonyos vidékeken való bemutatásra. Az Erdélyben, Bánságban és Bukovinában bemutatott filmek szövege a román kívül magyar és német nyelven is megfogalmazható A kisebbségi nyelven

írt szövegnek azonban hűen és pontosan kell visszaadni a román szöveg fordítását.

4. A filmcenzura-bizottság a belügyminisztérium, a sziguranca és a vezérkar képviselőivel egyetértésben megtiltja azoknak az eddig engedélyezett filmeknek a vetítését, amelyekkel a főbb jelentékekben a magyar-osztrák, vagy az orosz hadsereg uniformisaiban jelennek meg a szerepök. Éspedig: Erdélyben, Bánságban és Bukovinában tilos az osztrák-magyar.

Besarábiában az orosz uniformisba öltöztetett személyeket szerepeltető filmek bemutatása.

— Pusztító vihar Olaszországban. Milanóból jelentik: Néhány napig tartó rekkenő hőség után Milanó környékén pusztító vihar szügdött végig. A Como tó partján szintén nagy viharok voltak. Itt számos ház megrongálódott és többen megsebesültek.

A Matild-viz minden fűszer- és csemegeüzletben is kapható

Bratianu Vintila kéthónapi haladékokat kér a régenstanácstól pénzügyi műveleteinek lebonyolítására

Kölcson híján bankjegyszaporítással akarja Bratianu stabilizálni a lejt. Szakkörök véleménye szerint a stabilizálásnak ez a módja rendkívül kockázatos

(Bucaresti-Bukarest, július 7. Az Uj Kelet tud.) Míg egyrészt a kormány hivatalos lapjai teljesen beszűntették a kölcsöntárgyalások stádiumáról szóló hivatalos kommuniké közlését, addig a legújabb bukaresti jelentések szerint Bratianu Vintila az utolsó percben mégis

elhatározta a lej stabilizálását a tervezett nyolcvanmillió dolláros kölcsön nélkül is.

A miniszterelnök számítása szerint a Banque de France által nyújtandó 300 millió frankos előleg és a bankjegykibocsátási plafon áttörése segítségével sikerülni fog a stabilizációhoz a szükséges alapot megteremteni s a tárgyalások erre vonatkozólag hivatalos körökben már megindultak. Szakkörök véleménye szerint azonban a 300 millió frankos hitel és a bankjegykészlet szaporítása nem nyújtanak kellő fedezetet a stabilizációs műveletek elvégzésére, amelyeket amúgy is illuzióriussá tesz a német hozzájárulás hiánya. Szemmeláthatóság ez az utolsó szalmaszál, amelybe a szorult helyzetben lévő kormány kapaszkodni igyekszik, de hogy sikerülni fog-e, legalább is kétséges.

A tárgyalások stádiumáról egyébként a következőket jelenti bukaresti tudósítónk: A „Politica” írja, hogy Bratianu Vintila lemondott a külföldi kölcsönről, de elhatározta, hogy megvalósítja a stabilizációt. Victor Antonescu közölte a pénzügyminiszterrel, hogy

a 80 millió kölcsonhöz a Banque de France sem járul hozzá, míg a külföldi tőkevel szemben fennálló függő ügyeinket nem rendezzük.

Ez a hír keresztülhúzta Bratianu Vintila eredeti tervét, aki a kölcsönt és stabilizációt egyidejűleg szeretné volna megvalósítani. Ezért járult hozzá az összes párisi és londoni koncesszióhoz is. Ma azonban már látja Bratianu Vintila, hogy a kölcsönt nem tudja megvalósítani s így a lejt szeretné stabilizálni az emissziós plafon áttörésével.

Kormánykörökben Bratianu Vintila új terve felvillanyozólag hatott s a hangulat ismét bizakodóbb volt.

Charles Rist, a Banque de France alkormányzójának megérkezését várják, aki Monnet, a Blair-csoport egy reprezentánsa és Quaray, a Francia Bank tanulmányi osztályának igazgatója kíséretében jön Bukarestbe. A pénzügyminisztériumban ma délelőtt érkezett volt, amelyen Bratianu Vintila Victor Antonescu és Bratianu a Banca Nationala kormányzója vettek részt. A megbeszélés tárgyát a bankjegykibocsátási plafon áttörése képezte, amelyet a Banca Nationala részvényeseinek rendkívüli közgyűlésre való összehívása előzne meg. Valószínű, hogy a közgyűlés időpontját a „Monitorul Oficial” egyik legközelebbi számában már közölni is fogják.

A „Lupta” értesülése szerint a stabilizáció minden körülmények között meglesz. Bratianu Vintila francia mintára akarja a stabilizációs műveleteket megvalósítani.

Ugyanis Franciaországnak is sikerült devizatartalékalap, kisebb kölcsön s a bankjegyek szaporítása révén a frankot stabilizálni. A lap szerint Charles Rist bukaresti utjának a művelet elősegítése volna egyetlen célja.

Ugyancsak a „Lupta” jelenti, hogy Harry Moeriss amerikai pénzügyi szakértő a délelőtt Bukarestbe érkezett. Az amerikai bankárt Dumitriu közlekedésiügyi miniszter hívta meg, hogy az állam-

vasutaknak folyósítandó nagyszabású investíciós kölcsön ügyében tárgyalásokat folytasson. Harry Moeriss azonnal érintkezésbe lépett Dumitriu közlekedésiügyi miniszterrel és tárgyalásokat folytatott Teodorescu mérnökkel, az államvasutak vezérigazgatójával is.

A kölcsöntárgyalások fiaskójával kapcsolatban, mint azt egyébként többször is megírtuk, politikai körökben általános volt a vélemény, hogy a kormány helyzete válságosra fordult s amennyiben július 14-ig nem sikerül a stabilizációt biztosítani, úgy a Bratianu-kormány beadja lemondását. A bukaresti sajtó már széltehen-hosszabban tárgyalta a Bratianu kormány utódlásának kérdését is s ezzel kapcsolatban a legfantasztikusabb kombinációk merültek fel. A kormány lapjai utján állandóan erőlyesen cáfolni igyekezett a közeli kormánybuktásról terjesztett híreket, a ma délutáni „Adeverul” pedig teljesen megbízható forrásból nyert értesülések alapján írja, hogy

a miniszterelnök távolról sem fog-

lalkozni a lemondás gondolatával.

Bratianu Vintila — írja az „Adeverul” — Victor Antonescu jelentésének meghallgatása után arra a meggyőződésre jutott, hogy még két hónapra van szüksége terveinek megvalósításához. A miniszterelnök megvan győződve arról, hogy a liberális kormány sokkal inkább van hivatva a kölcsöntárgyalások folytatására és a stabilizáció megvalósítására, mint más pártok. Egyébként is

batorság volna a hónapok óta folytatott tárgyalásokat megszakítani és átadni helyét egy más kormánynak, annál is inkább, mert tervet külföldi kapitalisták helyesnek és reálisnak találják.

Egy kormánykrízis általános bizalmatlanságot keltene a külföldön, ahol tudják, hogy egy kölcsönt nem lehet fix dátumra megvalósítani. Épen ezért — fejezi be cikkét az „Adeverul” — Bratianu Vintila hétfőn audiencián jelenik meg a régenstanács előtt, amelyben már Miron Chris-

A banánnál jobbat senki sem ehetne, Fehérje, vitamin, cukor is van benne

tea patriarcha is részt vesz s a régenstanács bizalmát fogja kérni ahhoz, hogy a kölcsön és stabilizációs tárgyalásokat két hónapon belül befejezze.

Ugyancsak az „Adeverul” írja, hogy a mennyiben a régenstanács hétfőn bizalmát fejezi ki Bratianu Vintilának, úgy

a nemzeti parasztpárt azonnal összehívja ellenparlamentjét.

A nemzeti parasztpárt tiltakozik az ellen, hogy a liberális kormány a szenvedett fiaskó után tovább folytassa a tárgyalásokat még jobban lejáratva az ország tekintélyét és tovább: eszelen koncessziókra angazsálja magát.

Neves politikusokat nevezett meg Gaetan a védelem tanúiként

(Bucaresti-Bukarest, július 7. Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban már jelentettük, hogy a bukaresti esküdtzsek július 14-ére tűzte ki George Gaetan bűnperének tárgyalását. Megírtuk, hogy Leonida asszony támadóját négy braillai ügyvéd fogja védeni és hogy Gaetan 14 tanu beidézését kérte, akiket ügyének védelmére kíván kihallgattatni. A bukaresti lapok közlik Gaetan által előterjesztett védelmi tanuk névsorát, amelynek érdekessége az, hogy azon a politikai életnek néhány ismertebb személyisége is szerepel.

Különösen nagy szenzációt keltett Gaetan az a bejelentése, hogy védelmére kéri Leonte Moldovanunak, a liberális

párt braillai szervezete elnökének a megidézését, Leonte Moldovanu ismeretesen a liberálisok doyenének számító örökös miniszterjelölt és a liberális parlamenti többség leadeere, aki különösebb ünnepi alkalmakkor szokta a parlament nevében a kormányval szembeni bizalmát kifejezni. Ismeretes, hogy George Gaetan braillai származású és Leonte Moldovanu valószínűleg előletere vonatkozólag fog az esküdtzseknek felvilágosítással szolgálni. A megidézett tanuk között van továbbá C. Muzicescu egyetemi tanár, aki az hvarescánusok alatt belügyminiszteriumi államtáskár volt, továbbá Rusu Sorianu újságíró. Goga volt kabinetfőnöke. A legérdekesebb azonban, hogy Gaetan

tanui között szerepel maga az áldozat, Leonida asszony is. Egyelőre mély titok fedi, hogy mit fog mondhatni Gaetan védelmére az az asszony, akinek bizalmával és jóhiszeműségével a braillai arany ifju oly rutul visszaélt.

Amint azt megírtuk egyébként, hogy Gaetan négy védőt nevezett meg az esküdtzsek előtt, akik őt a per folyamán védeni fogják. Arra az esetre azonban, a mennyiben egyik sem vállalja Gaetan védelmének ödiúmat, úgy hivatalból I. V. Griua bukaresti ügyvéd fogja védelmét el látni. Leonadi asszonyt Perieteanu Grigore és Henry Meitani bukaresti ügyvédek reprezentálják.

Megszigorították a filmcenzurát

Még a tájképeket és vigiátékokat is cenzurázni fogják a jövőben. Tilos az osztrák-magyar és az orosz uniformis szerepeltetése

(Bucaresti-Bukarest, július 7. Az Uj Kelet tud.) A kultuszminisztérium újabb megszorító intézkedéseket léptetett életbe az országban vetítésre kerülő filmek cenzurázására vonatkozólag. Az új rendelkezések értelmében a jövőben semmi olyan film nem kerülhet bemutatásra, amelyet előzőleg a kultuszminisztérium mellett működő filmellenőrző bizottság nem cenzurázott. E rendelkezések alól nem képeznek kivételt még a filmdarabok előtt vetítésre kerülő tájképek, tanulságos látványok stb. sem. A minisztérium rendeletben értesítette a vármegyei prefekturákat a megszorító intézkedésekről, amelyek többek között a következőket tartalmazzák:

Viszavonható engedélyek

1. Semmi olyan filmet a jövőben nem szabad vetíteni, amelynek bemutatását a kultuszminisztérium mellett működő bizottság hivatalos autorizációval nem engedélyezte. Ezek az autorizációk nem

végérvényesek és utólag visszavonhatóak. Ezen az autorizáción kívül a bemutatásra kerülő film első képén perforálva kell lennie a következő felirásnak: Aprobát — Ministerul Cultelor si Artelor.

2. Nemcsak a két felvonásnál nagyobb filmeket kell cenzurázás céljából bemutatni, de a jövőben cenzura alá esnek látképek, vigiátékok, látványosságok, egyezőval minden, ami csak vetítésre kerül a publikum elé. Kivételt ez alól csak a nemzeti ünnepekről készített felvételek képeznek, amelyeket Bukarest belvárosi mozgóképfőzetes cenzura nélkül is be lehet mutatni.

Tilos az ellenséges uniformis

3. A bizottság engedélyt adhat egy filmnek az egész országban, vagy csak bizonyos vidékeken való bemutatásra. Az Erdélyben, Bánságban és Bukovinában bemutatott filmek szövege a román kívül magyar és német nyelven is megfogalmazható. A kisebbségi nyelven

írt szövegnek azonban hűen és pontosan kell visszaadni a román szöveg fordítását.

4. A filmcenzura-bizottság a belligyminisztérium, a sziguranca és a vezérkar képviselőivel egyetértésben megtiltja azoknak az eddig engedélyezett filmeknek a vetítését, amelyekkel a főbb jelenetekben a magyar-osztrák, vagy az orosz hadsereg uniformisaiban jelennek meg a szerepök. Éspedig:

Erdélyben, Bánságban és Bukovinában tilos az osztrák-magyar.

Besarábiában az orosz uniformisba öltöztetett személyeket szerepeltető filmek bemutatása.

— Pusztító vihar Olaszországban. Milanóból jelentik: Néhány napig tartó rekkenő hőség után Milanó környékén pusztító vihar szüzdött végig. A Como tó partján szintén nagy viharok voltak. Itt számos ház megrongálódott és többen megsebesültek.

A Matild-viz minden fűszer- és csemegeüzletben is kapható

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánásági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Herzl-émlékünnepély Kolozsváron

Idézzük a Mester szavait:
„Nem tudom, vajjon ez a generáció megéri-e a szegényből és nyomorból való megváltást. Megtörténhetik, föltéve, hogy elég okosak és elszántak leszünk! De tudom, hogy már ezen az uton való vándorlás is más emberekké változtat bennünket. Visszanyerjük elvesztett benső egységünket és ezzel egy kevés karaktert: saját karakterünket. Nem a marannusokét, nem kölcsönveit, nem valótlan karaktert, hanem a magunkét.”

Ő maga nem, de generációja megértte a szegényből és nyomorból való megváltást. A lelkéből okosságából és elszántságából mindnyájunkba beléplántalódott egy szikrányi. Más emberekké változtunk. A mai generáció más az előbbinél, gerincesebb és kitartóbb, erősebb bizakodású és egészségesebb zsidóbb.

A látnok Herzl alakja már történetivé magasodott és mégis itt van közöttünk. Jelenvalóan érezzük küzdelmeit és fájdalmaikat, nagyratörését és a csalódásokon túl is törhetetlen akaratát. Huszonnégy éve, hogy távozott az élők sorából, de azért ma is halljuk szavát és érezzük idegeinket, érzéseinket és gondolkodásunkon őt. Uj akarádók jütnének és ez akarádókban Herzl Tivadar szelleme él...

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség 1928 július 8-án, vasárnap délután fél 6 órakor az Eötvös ucai zsidó elemi iskola udvarán, Herzl-émlékünnepélyt tart. Az ünnepély műsora: 1. Eskü, éneklő a sómércsapat. 2. Háber szavaltat: Frieder Frici. 3. El mole rachmim, éneklő Izrael. 4. Emlébeszéd: dr. Hamburg József. 5. Szavaltat kóruskísérettel: Zádor Rudolf. 6. Álmódj Herzl: éneklő a Trumpeldor csapat. 7. Kadru gyászdal: éneklő a sómércsapat. 8. Szavaltókórus: Messias Heroldja, irta Giszka. 9. Diszfelvonulás. Belépődíj nincs. Mindenkit szívesen lát a rendezőség.

Az angol miniszterelnök nem támogatja a nehézipart. Az angol miniszterelnök a napokban kihallgatáson hallgatta a nehézipar képviselőit, akik a kormány sürgős támogatását kérték. Mivel az angol nehézipar súlyos krízis előtt áll, a vas- és acélgyárak szövetségének elnöke kifejtette a miniszterelnök előtt hogy csak a kormány segítségével sikerülhet a szanálási akció, mire Baldwin azt válaszolta hogy ez az új választások előtt nem lehetséges. Baldwin ismételtén figyelmeztette az ipar képviselőit, hogy a nehéz helyzet ellenére sem mondhat mást, minthogy az ipar önmaga próbáljon segíteni a helyzetén és ne várjon ígéreteket a kormánytól, amelyek betartása ugysem volna lehetséges.

Herzl-ünnepély Marosvásárhelyen A marosvásárhelyi cionista társadalom szombaton délután istentisztelet keretén belül emlékezett meg Herzlről, amelyen dr. Löwy Ferenc főrabbi tartotta az ünnepi szöveket. Ma délelőtt tartja meg a cionista ifjuság nagyszabású Herzl-ünnepélyét, amely iránt városzerte óriási érdeklődés nyilvánul meg. Az ünnepély délelőtt 11 órakor a Baross Gábor-uccai zsidó elemi iskola dísztermében lesz megtartva.

Huszmillió lej alptökével Kolozsváron állítják fel a házbirtokosok országos jelzálogbankját. Az erdélyi városok háztulajdonos szervezetei már régebben elhatározták, hogy az építkezések előmozdítása céljából pénzintézetet létesítenek. Az előkészítés munkájával a kolozsvári szervezetet bízták meg és a szövetség a társszövetségek szakembereinek meghallgatása után most készült el a tervvel. A terv szerint a pénzintézet Házbirtokosok Országos Jelzálogbankja címen huszmillió lej alptökével indulna meg. A bank székhelye Kolozsváron lesz. A részvények névértéke 1000 lej lesz. A jegyzéseket október 15-én záriák le. A pénzintézet megalakulásának és működésének időpontját a valuta stabilizálásának időpontjától teszik függővé.

Kamara-est Désen. Julius 11-én, szerda este érdekes művészeti eseményben lesz része Dész közönségének. A kolozsvári kamara-sziniátszó társaság, írók és művészek gárdája tartja ezen az estén előadását a dési színházban, amelynek keretében eredeti játéktípusban színe kerül Amatole France Néma asszony című ragvógó komédiája, továbbá Neverov Iván lelke című szimboikus orosz mesejátéka. Az előadáshoz a bevezetőt Halász József, az Ellenzék munkatársa mondja, konferanszot pedig Finta Zoltán és Salamon László tartanak. Walsér Gyula verseket olvas fel. Ezenfelül modern táncszámok is fogják tarkítani a műsort melyeket Pap Nusi ad elő. Külön meglepetésszámba fog menni a szinijátékok rendezése.

mely kimondottan a kamaszszínházak stílusát adja vissza s mely Henner Erzsébet művészeti munkája.

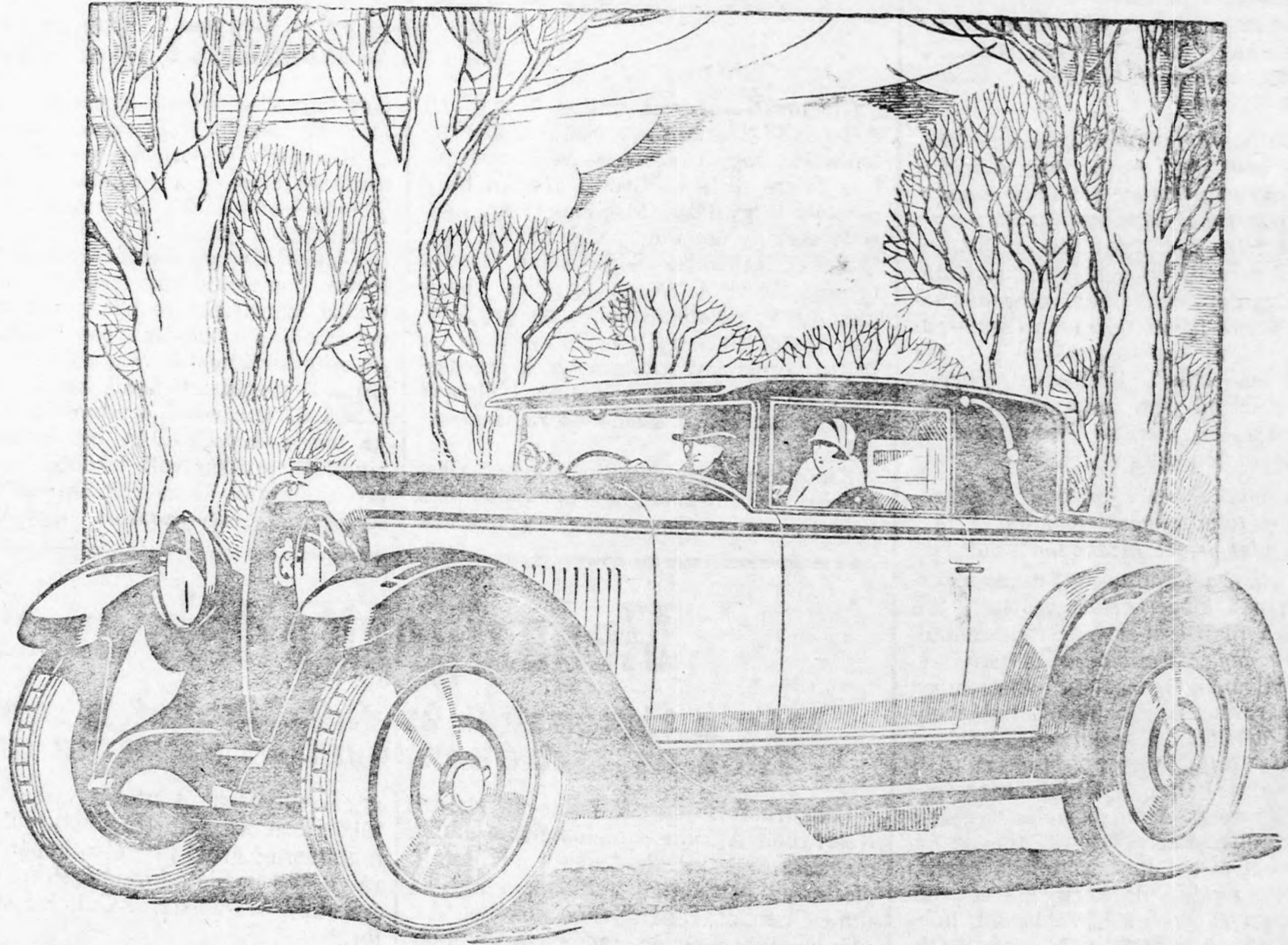
Központosítják az európai gyémántkereskedelmet. Az anwerpeni gyémántklubban konferenciára jöttek össze az európai gyémánttőzsdék vezetői, hogy megakikítsák a tőzsdék nemzetközi egyesületét. Az amsterdami anwerpeni és párisi gyémánttőzsdék képviselőit meggyőzésre is jutottak, a melyhez azonban az illető tőzsdék vezetőségének hozzájárulása is szükséges. Egy ideiglenes bizottságot is választottak, amelynek feladata a további tárgyalások előkészítése. Ennek a bizottságnak tagjai, a tőzsdék képviselőin kívül, az európai gyémántkereskedelemben reprezentánsai is. Az egyesület célja az európai gyémántpiac ellenőrzése és egységes árpolitika keresztülvitele, miután az európai gyémántpiacokon évek óta dekonjunktúra uralkodik.

Megállapították Fialco bankár gyilkosságának a személyazonosságát. Bukarestből jelentik: Az állambiztonsági hivatal hetekig tartó nyomozás után megállapította a Carol-szállodában elkövetett gyilkosság tettesének a személyazonosságát. Fialco bankárt egy Jenny Trubacenco nevű besszarábiai férfit gyilkolta meg, akit a rendőri nyilvántartók Ciornah Eugen és Doctorul Eugen néven ismernek. 1919 óta Beszarábiában lakott, de tulajdonképpen ukrániai illetőségű és vegyész-mérnök-ként szerepelt egy gyárban. Noha nem román állampolgár, két utlevelet is szer-

zett magának a tighinai prefekturán. Hires hamiskártyás. A rendőri feltevése szerint Trubacenco még mindig Románia területén tartózkodik. Ujabb százezer lej jutalmat tűztek ki elfogatására.

Ceire Mizrahi Hakatan alakult Kolozsváron. A kolozsvári Ceire Mizrahi az elmúlt vasárnap tartott közgyűlésén megszervezte ifjusági tagozatát, mely által a szépen működő zsidó egyesület utánpótlásáról gondoskodott. Az összejövetelt Weisz Móse nyitotta meg a Ceire Mizrahi nevében, majd Uhlmann Andor nívós előadásban ismertette a cionista történelem egyes fázisait. A Mizrahi Hakatan elnökének az értekezlet Notá Vilmost választotta meg, aki megválasztását megleghangos beszédben köszönte meg.

Végzetes moztelkesedés. Buda-uestről jelentik: Pénteken este Miskolcon végzetes szerencsétlenség történt. Az Uránia-mozgó a nyári hónapokban a szabad ég alatt vetíti a képeket. A mozgósínház közelében hatalmas fa áll melyre estéknél igen sok fiatal surlanc telepedett, akik onnan nézték az előadást. A rendőrséget már régebben figyelmeztették erre az anomáliára, azonban semmiféle intézkedés nem történt, hogy a gyermekek ne menjenek a szabad lombos karzatra. Tegnap este a tulterehelt ágak egyike leszakadt. A fiúk a magasból a földre estek. Egyik közülök koponyatörést szenvedett és szörnyethalt. Többen megsebesültek, közöttük hatan olyan súlyosan, hogy életbenmaradásukhoz nincs remény.

Romániai vezérképviselet:

„Auto-Sport”

Jaques E. Bochory, Bucu esti, Calea Victoriei 57.

HOTCHKISS

Az egyetlen gép, amely a szahár től minden hírvánságát egyenesen, egyszerűen, elegáns, kényelmes, stabil, gyors

Az elcsön

Miért tárgyalások gvarázm az hatolag huz kötését?

Ezzel a egyik nagy gatóját. A b gyalások k los megbiza külföldi tők felett feltett betó okok ket arra, ha kapcsolatba nyilatkozata tat rá a hány még kező:

Egy nyilatkozat, hogy kiinduló por lasok kezdé begomboln basan gom Salnos erre amikor már lenvt. De n kigombolja tovább gon vább jut az ben elkövet

Az el volt, hogy a három kú megbizottak tartottak fe figyeléseike küldték — kel festetté melyik külf tö vezériga tiszteletükre karest felé táviratok é tokban sz szerü felkös estélyeken tak. Elfejté gol és fran abban, hogy ve kötelez3 szóvirágoka mellett han ben revizió mellett a fe Telhát az e amikor a k volt az op

A má amire már megbizottak tak fenn ál tént például zottunk me ponthoz és sem volt ha volt abba uabb instru karestből é meg, azt a mellvel az lás megszab karestből m cíó, akkor vitás pontb két nappal városban és megbizottur földi pénzer kus mosoly régebben ti ba volt rés voltunk kel ros viszonn német tőke gyalások m amit minden tud, hogy a német érté angolok nem a haszonról kockázat n

Az elhibázott kölcsöntárgyalások

Bukarest, július 6.

— Miért húzódnak úgy el a kölcsöntárgyalások és hogyan lehet megmagyarázni azt, hogy a külföldi tőke láthatólag húzódik a román kölcsön megkötésétől?

Ezzel a kérdéssel kerestük fel az egyik nagy bukaresti bank vezérigazgatóját. A bankvezér, aki a kölcsöntárgyalások kezdetén több ízben hivatalos megbízatással tárgyalt különböző külföldi tőkés csoportokkal, szívesen felelt feltett kérdéseinkre, azonban értetlenség okokból fogva megkért bennünket arra, hogy nevével e nyilatkozattal kapcsolatban ne említsük. A bankvezér nyilatkozata, mely érdekes módon mutat rá a kölcsöntárgyalások egynehány még ismeretlen részére a következő:

— Egy egészen egyszerű és mépies nyilatkozattal kezdem ezt a nyilatkozatot, hogy rámutassak arra a hibás kiinduló pontra, hogy a kölcsöntárgyalások kezdetét vették. Az ember kezdi begombolni a mellényét, azonban hibásan gombolta be a legelső gombot. Sőt erre már csak akkor jön rá, amikor már félig begombolta a mellényt. De most már nincs ideje, hogy kigombolja a gombokat s újra kezdje, tovább gombolkozik, de mennél tovább jut, annál kirívóbb lesz a kezdetben elkövetett hiba.

— Az első és legfontosabb hiba az volt, hogy külön megbízottak mentek a három külföldi fővárosba. És ezek a megbízottak — akik egymással nem tartottak fenn érintkezést, hanem megfigyeléseiket közvetlenül Bukarestbe küldték — kezdetben ragyogó színekkel festették le a helyzetet. Ha valamelyik külföldi tőkés csoport mindenható vezérigazgatója egy estélyt adott a tiszteltetiekre, akkor már futottak Bukarest felé az optimizmustól csepegtő táviratok és többszáz szavas táviratokban számoltak be azokról a nagy szerű felkészülésekről, melyek az ilyen estélyeken és bankettekben elhangzottak. Elfelejtkeztek arról, hogy az angol és francia tőkés meggyeznek abban, hogy nem tartják magukra nézve kötelezőnek azokat a retorikai szóvirágokat, melyeket a fehér asztal mellett hangoztatnak és minden esetben revízió alá veszik a zöld asztal mellett a fehér asztalnál mondottakat. Tehát az első hibát ott követtük el, amikor a kezdet kezdetén túlzott nagy volt az optimizmusunk.

— A második hiba pedig az volt, amire már céloztam, hogy a kiküldött megbízottak egymásközött nem tartottak fenn állandó kapcsolatot. Megtörtént például az, hogy az egyik megbízottunk mereven ragaszkodott egy ponthoz és semmi körülmények között sem volt hajlandó engedni, kénytelen volt abba hagyni a tárgyalást, hogy újabb instrukciókat szerezzen be Bukarestből és egyáltalában nem értette meg, azt a furcsa ironikus mosolyt, mellyel az illető tárgyaló fél a tárgyalás megszakítását fogadta. Amikor Bukarestből megérkezett az újabb instrukció, akkor már mindent megértett. A vitás pontban a román kormány már két nappal azelőtt engedett a másik fővárosban és erről még nem tudott a mi megbízottunk, azonban a tárgyaló külföldi pénzügyes arcán megjelent ironikus mosoly azt jelentette, hogy ő már régebben tisztában volt ezzel. Nagy hiba volt részünkről az is, hogy nem voltunk kellőleg tisztában azzal a szoros viszonyval, mellyel az angol és a német tőke egymáshoz simul a tárgyalások menete alatt, elfelejtettük azt amit minden kereskedelmi iskolában tanulunk, hogy a német defláció alatt sok német érték angol kézre jutott, és az angolok nem szívesen mondanak le ott a haszonról, ahol azt minden mezezebb kockázat nélkül biztosíthatják maguknak.

nak. Mind e hibákon könnyen segíthetünkünk volna, ha nem küldtünk ki minden fővárosba két-három megbízottat, akik külön-külön különítményszerűen vették a tárgyalásokat, nekünk nem gerilla csapatokkal kellett volna az európai pénzügyi piacot megrohmozniunk, hanem a sikeres mód a következő lett volna: Ki kellett volna választanunk egy nagyvonalú, okos, tanult és magas pénzügyi és ezt az urat egyedül, csendben a kellő felhatalmazásokkal ellátva el kellett volna küldeni Párisba. És ez az ur szép csendben végig járt volna London, Páris, Berlint, ha valahol valami ellenállásra talált volna akkor szépen visszautazott volna abba a fővárosba megegyezésre. Két-három ilyen körlátogatás után megoldódott volna a nagy probléma és ez a megbízott nemcsak a nagy stabilizációs kölcsönt üthette volna nyélbe, hanem az egyes városok részére is megszerezhetette volna azt a kölcsönt, amely miatt előbb-utóbb újabb tárgyalásokra lesz szükség.

— Mi már most a teendő? Mit lehet tenni a mai helyzetben. Gomboljuk végig azt a mellényt, amelyet hibásan kezdtünk el gombolni, vagy pedig kezdjük el a dolgot előlről. Sőt nos e kérdésnek vannak súlyos politikai színezetei is. A kormányuk szüksége van a kölcsönre, ma a kölcsön megkötése sokkal inkább szükséges a kormány részére, mint valaha, mert hiszen az ország, ha elbírtta ezt a helyzetet éveken át, még elbírná az őszig. És aztán összesen az előbb említett ur, szép csendben kiutazna külföldre... Azt mondják egyes pénzügyesek hogy katasztrófális volna az országra nézve, ha most a kölcsöntárgyalásokat abba kellene hagyni. Én épen az ellenkező véleményen vagyok, őszig, míg a tárgyalásokat újra kezdenék, csupán az történe, hogy a termés után lennének és a Nemzeti Bank deviza készlete megnövekedne.

Csak 14 napig

tart a kedvezmény, hogy bármely szalagban minden darab Elida Favorit vagy Ideal-szappan vásárlásánál

egy próbadoboz Elida Luxus-Puder ingyen kap.

Az Elida Luxus-Puder kiváló minőségű termék Ideal- és hasonlíthatatlan Favorit-szappan szavatol. Új csomagolása, választékos illatosítása — és rendkívül finom minőségű Elida Luxus-Puder minden fogyasztója el van ragadtatva. Vegyen minél előbb!

FAVORIT-SZAPPAN 30.- Lel IDEAL-SZAPPAN 39.-, 52.- Lel LUXUS-PUIDER 50.- Lel

ELIDA

f. a.

Egy kiránduló diáktársaság véres zsidóverést rendezett a visói állomáson

„Most 1928-ban vagyunk, de még különb idők következnek”

(Viscol de sus-Felsővisó, július 7. Az Uj Kelet tud.) A szomorú emlékeztető nagyváradi diákkongresszus lezajlása után némi csönd állott be az antiszemita agitációban. Úgy látszik azonban, hogy a rövid szünet nem jelentette az antiszemita akció-konjunktúra hanyatlását és csak annyi ideig tartott amennyi a nagyváradi események következő mélyebb eltakarításához szükséges volt. A legutóbbi napokban különböző erdélyi városokban szinte egyidejűleg ütötték fel fejüket az antiszemita kilencések, amelyek azt igazolják, hogy a Cuza égése alatt újra tömörült antiszemita pártok egysége egy új antiszemita akció kezdetét jelzi.

Tegnap délután a felsővisói állomáson csunya antiszemita botrány játszódott le. A Borsza felől érkező vonattal két különvagonban 58 egyetemi hallgató érkezett meg a visói állomásra ahol nagy csoport zsidó ember várta az érkező vonatot. Abban a pillanatban amikor a vonat megállt.

két különköcsi utazóközönsége berontott a peronra és kezdetét vette a fajvédelem, amelynek egyik áldozata egy tizenhétéves bocher volt.

A szerencsétlen fiatal fiút, aki kétségbeesetten kiáltozott segítségért, a diákok földreperítették és kékre-zöldre verték. A fiatal bocherét ajultán szedték fel a földről és hazaszállították. A félhótra ver ír súlyos belső sérüléseket szenvedett.

Ezután a felkes antiszemita fiatalság a helyszínen tartózkodó zsidók ellen fordult.

Előbb egy bocher pajesztát vágták le, majd üldözöbe vették Wiedert Mózes 60 éves visói kereskedőt, aki csak azért tudott ép bőrrel megszabadulni üldözői elől, mert a vonatvezető látva a verekedések elfajulását hamarabb indította meg a vonatot.

A hamarosan vonatbászáló diákok azonban nem voltak megelégedve elévített munkájukkal, hanem az utközbe előreléti módon beszerzett köhalmazok segítségével kőzetekkel infézték a vonat-töltés mellett lévő épületek ellen.

A leghevesebb ostrom az Edelstein féle butorgvár ellen irányult, melynek munkásai rémületen rohantak a szabadba a betört ablakon keresztül bezuduló közápor előtt.

A munkások ellenostromot intéztek a

lassan döcögő vonat ellen. A vonatvezető látva, hogy a diákok verekedőkedvét csak radikális megoldással lehet lelohasztani, nyílt pályán megállította a vonatot és telefonjelentést küldött az állomásokra, hogy karhatalom nélkül nem hajlandó továbbvezetni a vonatot.

A diákok kifogásolták a kalauz erélyes fellépését, mire ez a következőket kiáltotta feljükk:

— Nem vagyunk 1918-ban! Mire a diákság egyik szószólója a következőképpen válaszolt:

— Tudjuk, hogy 1928-ban vagyunk, de most különb idők következnek!

Végre a felsővisói állomás helyőrségének főnöke, Ciuban kapitány a helyszínre érkezett és erélyes fellépésével megátolta a diákok további brutalitásait. A kapitány megerősített őrségeket helyeztetett el az utbaeső állomásokon és megakadályozta, hogy a diákok az állomásokon leszálljanak a vonatról. Ciuban kapitány, aki a vonatszemetlenség segítségével kihajította a diákvargonokból a felhalmozott kőrakásokat, Leordináig kísérte el a vonatot s így dícsére méltó erélyt vetett a további kilengéseknek.

Radics változatlanul követeli Horvátország autonómiáját

Valószínűleg Korosec kap megbízást a kormányalakításra. A horvát közművelődési egyesületek határozati javaslatban mondták ki, hogy a szerbekkel lehetetlen az együttműködés

Belgrád, július 7. Pribicevicset a király tegnap este tíz óra körül újból kihallgatáson fogadta. Az audienca után Pribicevic az újságíróknak kijelentette, hogy Radics, aki megbízást kapott a királytól, hogy alakítson koncentrációs kabinetet, a megbízatást nem fogadta el, részint, mert beteg, részint pedig, mert nem akar összeköttetésbe kerülni a jelenlegi parlament többségével. Radics visszautasította azt, hogy tárgyalásokat kezdjen Atsa Stanojeviccsal és ez a második visszautasítás a többség vezetőivel való tanácskozást illetően új helyzetet teremtett a politikai krízis tekintetében. Bizonyos politikai körökben úgy ítélik meg a helyzetet, hogy még nem kell minden reményt feladni egy koncentrációs kabinet alakítását illetően. Ma reggel megkezdődtek a különböző tanácskozások. Először Perics, a parlament elnöke, aztán pedig Atsa Stanojevic, a radikális pártnak első alelnöke kapott meghívást.

Ma délután öt órakor a demokráta párt feje, Davidovics, volt kihallgatáson. Az újságírók előtt tett nyilatkozata szerint újból meg fogják kísérni a koncentrációs kabinet megalakítását.

Az ellenzék továbbra is a kamara feloszlását és az új választások kiírását kívánja ellenzéki kormány, vagy pedig pártokon kívül álló magasrangú tisztviselőkből alakult kormány felügyelete alatt.

A lemondott kormány pártja koncentrációs kormányt kíván és azt akarja, hogy a parlament továbbra is maradjon együtt a sürgős problémák megoldása céljából. Politikai körökben az a vélemény, hogy a jelenlegi többségi csoportokból álló nagy koalíciós kormány fog megalakulni.

Belgrád, július 7. Kormánykörökben általában azt a meggyőződést hangoztatják, hogy a válságot a parasztpárti-demokrata koalíció vonakodása után

amelyet koncentrációs kormány alakítására vonatkozó tárgyalásokkal szemben tanúsított, azzal fogják befejezni, hogy a régi kormánykoalíciót állítják vissza, előreláthatóan más miniszterelnök alatt. A miniszterelnökségre a többi közt emlegetik a radikálisok sorából Trifunovics volt miniszter és Korosec dr.-t, a szlovén klerikálisok vezérét. Ebbe a kormányba a radikális és a demokráta párt legkimagaslóbb személyiségei lépnek be. Az új kormány haladéktalanul ratifikálná a nettunói egyezményeket, elfogadná a dinár stabilizálásáról szóló törvényt és azután elnapolná a szkupstinát. Belgrád, július 7. Radics állapota jelentősen javult, úgyhogy az orvosok ki-jelentése szerint nemsokára el fogja hagyni a kórházat.

A horvát parasztpárt intéző bizottsága elhatározta, hogy Radics fölépülése után Zágrábban hatalmas felvonulást fog rendezni. A tüntető felvonulásban őriási tö-

megeket fognak mozgósítani, hogy ezzel is súlyt adjanak annak a népgyűlésnek, a melyet a parasztdemokrata koalíció fog rendezni, közvetlenül a felvonulás után.

A szerbek elleni hangulat az utóbbi napokban egyáltalán nem csökkent, sőt egyre élesebb és elkeseredettebb lett.

Tegnap az összes horvát közművelődési szervezetek kongresszust tartottak, amelyen éles hangon fakadtak ki a szerbek ellen. A kongresszus számos felszólalás után határozatot fogadott el, amely kimondja, hogy most már a kultúregyesületek is belátják, hogy a szerbekkel terjedéssel lehetetlen az együttműködés. Eddig azt hitték, hogy a kultúra összefogja kapcsolni a két nemzetet, a történelem után azonban erre semmit kilátás nincsen. A gyilkosokkal együttműködni le-

hetetlenség, — mondja a határozat javaslat, amelyet lelkesedéssel fogadtak el. A Zágrábban megjelenő „Noveski” interjú közöl Radicsól, aki kijelentette, hogy soha még olyan korrupció nem fészkelte be magát a jugoszláv területek igazgatásába, mint most.

Kijelentette, hogy még a kórházban, ebben a kimondottan emberbaráti intézményben is korrupció van, amit saját testén tapasztal.

Szerinte egyedül a király alkalmas arra, hogy megoldja a mai krízist, természetesen azonban csak úgy, hogy autonómiát biztosít Horvátország számára.

Belgrád, július 7. Beavatott körökből szerzett értesülések szerint Korosec volt szlovén miniszter minden valószínűség szerint meg fogja alakítani az új jugoszláv kormányt.

Kedden kezdjük meg Max Brod nagy regényének közzétételét

Az Uj Kelet keddi reggeli számában kezdi meg folytatólagos közzétételét az utóbbi évtizedek leghatalmasabb és legmegrázóbb irodalmi alkotásának, Max Brod, a világhírű író mesteri regényének, melynek címe: „Reuben, a zsidó fejedelmé”. Max Brod ebben a regényében egy középkori zsidó államalapítási terv hősi époszát rajzolja meg és a regény keretében felvonulnak a Medici pápa pompázatos udvartartásának nagy alakjai, Machiavelli, Leonardo de Vinci, a kegyes Kelemen pápa és a művészetkedvelő pápai udvar egész tarka népe. A prágai gettóban kezdődik a regény, hogy aztán hirtelen fordulással Velencében, Rómában, majd Spanyolországban és Portugáliában folytatódik, míg végre ismét Olaszországban eléri a tragikus csúcspontot.

A leg gondosabb művészi tökéletesség mellett, a regény minden sora izgalmas és lebilincselő. Azt hisszük, keresse sem adhatnánk szebb ajándékot olvasóinknak ennél a csodálatos regénynél.

Elítélték emberölésért egy háztulajdonost mert lakója veszekedés közben meghalt

Az ügyész vádelejtése dacára hozta meg a bíróság a marasztaló ítéletet

Arad, július 6. Szokatlanul érdekes bűnperben hozott ítéletet az aradi törvényszék. Schul Benő aradi háztulajdonos 1927. július 1-én este izgalmas szóváltásba elegvedett egyik lakójával özv. Benkő Antalnival, akit becsületében is súlyosan megsértett. A veszekedés olyan nagyfokú izgalmat váltott ki a szerencsétlen szívbeteg asszonyból, hogy

heves szívgörcsöket kapott és pár perc múlva kiszívnedett.

Az özvegy gyermekei szándékos emberölés büntette miatt feljelentést tettek a háztulajdonos ellen, akit azzal vádoztak meg, hogy a veszekedéseket szándékosan inszenzáta, mert tudta,

hogy szívbeteg lakója végül is életbenmaradása érdekében inkább kiköltözik a lakásból, amelyet aztán sokkal magasabb bérért adna ki.

A törvényszék tanuként az özvegy gyermekeit, a ház lakóit, valamint a haldokló uriassonvhoz hivatott orvosokat hallgatta ki, akik

egyöntetűen bizonyították, hogy özv. Benkő Antalné halálát izgalmas felindulás okozta.

Nagy meglepetést keltett, hogy a vád képviselője, Niculescu főügyész elvitte a vádat, azzal az indoklással, hogy

fizikai behatás nélkül emberölés el nem követhető.

A magánvád képviselője viszont komoly érvekkel bizonyította, hogy az uriassonvt a kiállott nagyfokú izgalom ölte meg, tehát a háztulajdonos, habár nem egészen szokott módon, de valóban elkövette az emberölés büntetést és ezért súlyos büntetést kér. Rövid tanácskozás után a törvényszék kihirdette az ítéletet, amely szerint gondatlanságból okozott emberölés vétségében mondotta ki bűnösnek Schul Rezső háztulajdonost, akit ezért az enyhítő körülmények figyelembevételével

20 ezer lej pénzbírságra ítélte.

Az ítélet indoklásában kimondta a törvényszék, hogy a tanúk kétséget kizárólag bizonyították a vádat s az orvosi vélemények szerint is az özvegy halála a háztulajdonos által kez-

dett veszekedés következtében keletkezett nagyfokú izgalom nyomán állott be. Egyben kimondta a törvény-

szék, hogy az özvegy hátramaradt hozzátartozóit a kártérítési keresetükkel polgári perre utasítja.

A letartóztatott „Koksz báró” világorradalmi mesével félrevezette a rendőrséget

Bécs, július 6. A bécsi hatóságok letartóztattak egy Hans Mayrhofer nevű bárót, kit bécsi kokainista körökben »Koksz-báró« néven ismertek csak. A Koksz ugyanis argot-nyelven kokaint jelent. A hatóság rágalmozása és hatóság félrevezetése miatt fogták le a bárót, aki az államrendőrségnek szenzációs közlést tett valami ausztriai fascista titkos hírszolgálatról, valamint a szovjet-orosz külföldi propagandáról. Mayrhofer azt igyekezett elhárítani a rendőrséggel, hogy ez év elején a kommunisták Bécsben nemzetközi kongresszust tartottak, hogy megalakítsák a »világorradalmi forradalmosításra szolgáló komitété« amely egy Jakovlenko nevű ember vezetése alatt működött volna a szovjetkövetésen s amelynek az volt a feladata, hogy Csehszlovákiában és Ausztriában titkos fegyverraktárakat állítson fel. Azonkívül a sejtservezeteket a »forradalmi százak« csoportjává alakították volna át.

Elmondta még Mayrhofer, hogy az

orosok a Fekete-tengeren vontatóhajón szállítják be Bécsbe a fegyverkészleteket, hamis vámdeklarációval s ezeket a fegyvereket a bécsi dunai téli kikötőben rakták ki a hajókból. — ahonnan teherautókon Csehszlovákiába csempészték azokat.

Mayrhofer közlése megerősítésére a bécsi japán követség katonai attaséjára hivatkozott, mint akinek közvetlen tudomása van arról, hogy nagy fegyverkészleteket a szovjetkövetésen is elhelyeztek. A »Koksz-báró« azonkívül megemlékezett a bécsi magyar emigrációról is, amely szerinte hosszabb szünet után ismét működésbe lépett s ujabban nagy pénzüsszegekkel rendelkezik.

A rendőrség bizalmas nyomozást indított a kokain-báró kokain-mámoru közlései tárgyában, de a nyomozás eredménytelen maradt. Mayrhofer-t a negatív nyomozás alapján letartóztatták s most pszichiátriai megfigyelés alá helyezik.

Háziasszonyánál hagyta ujszülött gyermekét és megszökött egy fiatal anya

(Cluj-Kolozsvár, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári rendőrség bünyügyi osztályában tegnap délelőtt érdekes jelenet játszódott le. Ursu igazgató helyettes irodájában megjelent egy asszony, aki egy síró gyermeket tartott a karján és a következőket mondotta:

— Tessék, itt a bűnjel. Nyomozzák ki a gyermek édesanyját.

A kapitány kérdéseire aztán az asszony névszerint Fülöp Györgyné elmesélte az igazgatónak, hogy öt hónappal ezelőtt egy áldott állapotban levő regábeli hölgy kereste fel és arra való hivatkozással, hogy férjét most várja Bukarestből, ideiglenes lakást bérelt nála. Fülöpné kiadta butorozott szobáját a beteg asszonynak, akit Marinescu Elena-nak hívtak.

A férj azonban nem jött meg és Marinescu Elena megszülte gyermekét anélkül, hogy férje jelen let volna. A férj azonban a szülés után sem akart megérkezni, sőt a fiatal asszony már a betegágyból is épp egészségben kelt föl, anélkül azonban, hogy aggodó férje bármily érdeklődést tanúsított volna az ujszülött gyermek iránt. Egy napon aztán Fülöpné arra a meglepetésre ébredt, hogy Marinescu Elena megszökött. Nyilván Bukarestbe ment, férjét megkeresni. Fülöpnénél hagyta azonban az ujszülöttet, aki egészen elhagyatottan sírdogált a mosóteknőből rögtönzött bölesében. Fülöpné nem tehetett egyebet, mint ringatni a ráhagyott gyermeket és mesterségesen táplálta három teljes hónapon keresztül. Végül a gyermek megbetegedett a mesterséges táplálkozástól és az asszony orvosi utasi-

tasra volt kénytelen a hatóságoknak átadni.

A rendőrségen őrizetbe vették a gyermeket és kérdést intéztek a rendőrségi legénységhez, hogy van-e valaki, aki hajlandó volna a gyermeket elvállalni. A rendőrlégények azonban most ugylátszik el vannak látva gyermekekkel, mert Marinescu Elena gyermekét senki nem akarta elvállalni. Így a gyermeket átadták a gyermekmenhelynek, Marinescu Elena pedig országszerzte körözi a kolozsvári rendőrség.

„IDEAL”

Férfi és női kalapok formálása, alakítása a legújabb divat szerinti 24 óra alatt gyári árban

— Öngyilkosság a kávéházban. Budapestről jelentik: Szombaton reggel a Kálvária téri Scheiring-kávéházban Bárány Jenő és Kopnik István soffőrök együtt mulattak Filler Annus és ennek Rózi nevű barátnője társaságában. Mulatozás közben Bárány Jenő kibuzta zsebkönyvét és eközben kiesett a revolvere. Filler Rózi felkapta a fegyvert és övövébe azt mondotta, hogy úgy is öngyilkos akar lenni, most itt az alkalom. A leány a fegyver esővét halántékához szorította és esztűtötte. A ogyó széjjelrebolozt koponyáját. A súlyosan sebesült leány a földre bukott. A mentők a Rókus kórházba szállították, ahol estig nem tért eszméjére.

— Hiteinyújtással akadályozzák meg a gummispekulációt. A newyorki gummütőzsde szabályai szerint tőzsdetagoak nem nyújthatnak egy-egy vevőnek ezer dollárnál magasabb hitelt. Miután ez a rendelkezés a gummütőzsde helyzetére kedvezőtlenül hatott és a spekulációt nagyban elősegítette, a tőzsde vezetősége reformra határozta el magát. Próbaképpen megszüntették már ez év október 1-én ezt a rendelkezést és a hitelviszonyok rendezésével a gummispekuláció megakadályozását akarják elérni.

Brilliánsai!

legjobban

H. Fenyő

óra- és ékszer-üzletében szerzi be

Cluj, Piata Unirii 23.

Dus raktár a legmodernebb óra, ékszer és dísz tárgyakban, valamint **ezüst és berndorfi alpach-ezüst evőeszköz** nagy választék.

Szolid kiszolgálásért a cég régi jó hírneve teljes garanciát nyújt.

Kérjen mindenütt

Borszék i ásványvizet

Vezetékes elosztás

Klein
Sámu, Cluj, Calea Gen. Dragalina 27

Nem izzad, ha naponta Höfer 3. számú hintőporát használja

Vasárnap, Nem hane ben ler re cí S J J diva gek C 1 m. i m. C 1 m. f 1 m. 1 m. s 1 m. mint 1 m. b gren 1 drb. A mi de e lar nao fir ny saq vát páf Kérem Telefo

Nem csak árban, hanem minőségben is utolérhetőnek az alant jegyzett

reklam cikkek

SZABÓ

JENŐ

divatkülönlegességek áruházában

CLUJ.

- 1 m. mintás szerbvászón 29
1 m. Opalin, fehérneműre 29
1 m. fehérnemű vászón 39
1 m. mosó delain 39
1 m. sima angol zefir 39
1 m. 100 cm. széles mintás francia grenadin 65
1 m. bordűrös francia grenadin 85
1 drb. szálvéta 8

A legújabb mintás crepe de chinek, foulardok, grenadinok, flotir kelmék és nyári ujdonságok nagy választékban paktárra érkeztek

Kérem kirakataim szives megtekintését.

Telefon 4-79 Telefon.

Select mozgó szenzációs ujtása a nyári szezonra

Az esti előadásokat a város háza udvarán lévő „Grand” szabadmozgóban tartja

A Select-mozgó igazgatósága, amely ötletekben mindig vezetett, olyan modjat talalta ki a nyári hőség eliminálásának, amely Kolozsvár moziéletének történetében páratlanul áll. A Select-mozgó tudvalevőleg a város háza udvarán létesült „Grand” mozival kötött megállapodása alapján a nyári szezon foró napjaiban az esti előadásokat a szabad ég alatt a „Grand” mozgóban tartja az alábbi módoszatok mellett: Select-mozgóban naponként délután fél 6 és fél 8 órai kezdettel tartanak előadásokat, míg fél 10 orától kezdve a filmeket a szabad ég alatt lévő „Grand” mozgóban vetítik. Kedvezőtlen időjárás esetén a közönség átvonul a Select-mozgóba, ahol az előadásokat zavartalanul folytatják.

A Select és Grand mozgó nyári beosztása Kolozsvár mozilátogató közönsége szempontjából igen nagy jelentőséggel bír, tekintve, hogy ezzel sikerül kizárni a zárt terem fülledtségét és a nyári idényre kellemes esti szórakozást biztosítani a nagyközönségnek. A Select mozgó pompás filmjei, amelyek eddig a legelősebb kritikát is sikerrel megállták, kellő biztosítékot nyújtanak arra, hogy a nyári szezonban a „Grand” mozgó, mint a „Select” mozgó műsorai a világ filmiparának legkiválóbb termékeiből fognak rekrutálódni.

Az új rendszerű nyári előadások vasárnap július 8-ával veszik kezdetüket.

60 éves házassági évfordulójukat ünnepelték a napokban Dávid Lajos és neje, Adler Katalin, városunk polgárai, kik közül a férfi a 85. a feleség pedig a 78 évet töltötte be jó egészséggel. A pénzügyi és kereskedelmi körökben közbecsülésben álló Dávid bácsi alapította volt meg 1895-ben a Báro Hirsch Mór betegsegélyző egyesület fiókját és azt 28 éven keresztül vezette nagy lelkiismeretességgel. Ugyancsak ő volt megalapítója és 21 éven át pénztárnoka a Népbank Rt.-nak, mely később Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbankba olvadt volt be. A nemes készség, mellyel szükkülő emberársalata mindig igyekezett a puritán becsületesség és megbízhatóság tettek nevét közismertté mindenki előtt.

Egyszeri próbahaszálat megőzi, hogy a Dr. TISCHLER-Creme a legfokéletesebb arckozmikum. Tartalmi anyagokat nem tartalmaz. Kapható mind-mind. Főleakát: Osváth Gyógyszertár - Targu-Mures

Artatlanul meghurcolt kolozsvári kereskedő. Nagyváradai tudósítás alapján megirtuk az ottani Komlós cég kárára történt sikkasztás esetét és a perben hozott ítéletet. A tudósításban megemlékeztünk arról is, hogy Barabás Andor kolozsvári magykereskedőt orgazdaság miatt vádlóként állították a bíróság elé. Barabás Andort, aki egyik köztisztviselőben álló tagja a kolozsvári kereskedővilágnak, teljesen artatlanul vádolták és csak egyesek gyűlölködése keverte bele ebbe a karaktertől teljesen távolálló esetben. Minden alap híján Barabást föl is mentették és mihelyt jogerőre emelkedik az ítélet a becsületében súlyosan megsértett kereskedő meghurcolója ellen törvényes megtorlással fog élni.

Elhízott egyénéknél a természetes »Ferenc József« keserűviz hatalmasan előmozdítja az anyagcsere és a testet könnyedé teszi. Több orvosprofesszor a Ferenc József vizet szívelvirsodásnál is reggel, délben és este, egy-egy harmadpohárvnyi mennyiségben rendeli. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Eljegyzés. Steinberger Tilikét Dejeliegyezte Sichermann Lajos fatermelő Volovoje (Csehszlovákia).

Megőriult a szinpadon. Prágából jelemtik: A siketnémák prágai világkongresszusával kapcsolatban — amelyről irt már lapunk legutóbbi száma — a prágai csehszlovák nemzeti színházban diszeljádást rendeztek a kongresszus kiküldötteinek tiszteletére. A tegnap esti előadáson azután megrázó jelenet történt. A darab egyik szereplője, aki egy őrtöltet személyesített meg, annyira beleélte magát szerepébe, hogy az erős lelki felindulás következtében őrlöngeni kezdett a nyílt szinpadon. Társai rögtön lefogták és a kulisszák mögé vitték ahol a kiállott izgalmak következtében szívészélhüdes érte és nyomban meghalt. Az előadást félbe kellett hagyni.

Az odesszai G. P. U. vezértükára gyilkolta meg a kisenévi szerkesztőt. Bukarestből jelemtik: A nyomozó hatóságok kétségtelenül megállapították, hogy Jacobovicot, az Útro című orosz nyelvű újság szerkesztőjét az odesszai G. P. U. vezértükára, Vlascia gyilkolta meg. A gyilkosság politikai okokból történt, mert Jacobovic, aki szovjet kémként került Romániába, megbízását cserbenhagyta és olyan lapot szerkesztett, amelyet a liberális párt tartott fenn és amely kormánypolitikát folytatott. A bünyűgyevel kapcsolatban egyébként több tekintélyes kisenévi polgárnál végeztek a rendőrhatóságok házkutatást.

Egy másfél éves leánykát megölt a kakas. Bukarestből jelemtik: Megdöbentő estről tettek jelentést a Letea községbeli hatóságok. Serban Jenica asszony másfél éves leánykája, Eugenia az udvaron játszadozott, amikor a kerítés alatt átjött a szomszédból Ciobotaru Dragomir kakasa és megtámadta a leánykát. A földre döntötte, kivájtta szemét és aztán csőrével addig ütögette a leányka koponyáját, amíg a fejébe körül kifordult az agyveleje. A kislány rettenetes kínok között meghalt.

Figyelmeztetés állampolgársági ügyben. A cluj Curtea de Apel mellett működő állampolgársági felebbezési bizottság újabbán a következők ügyében határozott: Sajovits Ferenc, Speter Avram Bistrita, Moskovits Herman, Josif Brier, Coloman Feurstein, Cornel Grossberger, Avram Rosenfeld Cluj Weiszberger Simon Petresti, Moise Mozes Giurgesti, Josif Siber, Neumann Silberstein Gherla.

Bulgáriában meghosszabbították a moratóriumot. A bolgár miniszertanács határozata alapján a moratóriumot, amely június 14-én lejárt, két hónappal meghosszabbították. A moratórium meghosszabbítása csak azokra a területekre vonatkozik, amelyek a földrengés következtében különösen nagy károkat szenvedtek. Külföldi követelésekre a moratórium nem vonatkozik és az esedékes követelések minden esetben törvényes uton behajthatók.

A zsidó Növeglet felhívása a kereskedőkhöz és jószívű emberekhez. A kolozsvári zsidó jótékony növeglet kéreessel kopogtat Kolozsvár kereskedőinek és jószívű embereinek ajtaján. A Nappközi Otthon szegény gyermekei számára a kereskedőktől mindenféle maradék nyári kelmét kér, hogy ezekből ruházhassa fel a kis nyomorgókat, akik keserű szívvel nézik a boldog gyermekeket, akiknek jó a ruhájuk. Százhusz kis rongvos felruházásáról kell gondoskodnia a növegletnek, miéért is azokhoz a jómódi szülőkhöz is felhívással fordul, akiknek gyermekei fölösen el vannak látva ruhával s akiknek elhasznált ruhái, amelyeket már nem öltenek magukra: a szegény gyermekek számára még mindig jó öltözet jelentenek. A jószívű szülők és gyermekek mindig meghatottan gondolnak a nyomorgó gyermekekre, miéért is remélhető, hogy nemcsak a kereskedők, hanem a szülők is hozzájárulnak a Nappközi Otthon gyermekserégének felruházásához.

A sajtótörvénytervezetből törölték az újságírói mesterség betiltására vonatkozó szakaszt. Bukarestből jelemtik: A büntető kódexet összeállító jogi bizottság a sajtóra vonatkozó törvényszakaszok legnagyobb részét letárgyalta. Megállapította a sajtófelelősséget eme sorrendben: szerző, szerkesztő, főszerkesztő s nyomda, illetve kiadó. A pornografikus írásokat sem lehet elkobozni de a szerző, illetve kiadó ellen súlyos szankciókat állapítottak meg. Nagy vita támadt az újságírói mesterség betiltására vonatkozó szakasz körül. A javaslat ugyanis megállapította, hogy a sajtóvétségekre visszacsúzó újságíró el lehet tiltani az újságírás folytatásától. Pella ezvetemi tanár javasolta, hogy ezt az intézkedést hagyják ki a törvényből, mert keresztülvitele lehetetlen. A hatóságok nem fogják tudni megállapítani, hogy a mesterség folytatásától eltiltott újságíró nem dolgozik-e továbbra is álnév alatt, vagy titokban valamelyik sajtóterméknél. A bizottság Pella indítványát magáévá tette és a szakaszt törölte.

PENNYKARAMEK SZOLID ELEGANS. OLCSÓ. 4000 LEITOL KEZDVE HEINRICH L. WEINTRAUB CÉGNEK, BUCURESTI, CALEA MOSILOR 80. KIVANATRA INGYEN ÁRJEGYZÉKET KÜLDÖK. KERESÉK KÉPVISELŐKET AZ ORSZÁG MINDEN VÁROSÁBAN

Figyelmeztetés. Vannak utánzatok, melyek a kávédarálóval Valódi Franck-hoz külsőleg a megévesztésig hasonlítanak, minőségük azonban meg sem közelíti a Valódi Franck-ot. Ilyen utánzatok ellen úgy védekezhetünk, ha kizárólag Valódi Franck a kávédarálóval kerünk. HEINRICH FRANCK SÖHNE SAR-BUCURESTI-BRASOV.

HAMBURG-SUD és BALTIC-AMERICA-LINE. A legnagyobb, a legmodernebb és leggyorsabb gőzhajó Dél-Amerikában! Rendszeres indulások: HAMBURG-ból és DANZIG-ból ARGENTINA-ba URUGAY-ba BRAZILIA-ba az EGYESÜLT ALLAMOK-ba és CANADA-ba a „Cap Arcona”, „Cap Polonio”, „Cap Norte”, „Monte Sermiento”, „Monte Olivia”, „Monte Cervantes”, „Polonio”, „Estorno”, „Lituania” stb. kényelmes gőzhajókkal. Hamburg-Brazília 12 nap alatt! Hamburg-Argentína 13 nap alatt! Menetjegyeket és díjtalan felvilágosítást küld HAMBURG-SÜD. Bucuresti, Bulev. Dinicu Golescu 41 (Gara de Nord kijáratánál). TIMISOARA, I. C. Brătianu No. 6. CERNAUTI, Regele Ferdinand 27. CHISINAU, Negustorilor 22.

Közgazdaság

Fuzionál az erdélyi és regáti nagymalmosok szindikátusa

(Cluj-Kolozsvár, július 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hosszu évek súlyosbodó krízise után a romániai malomipar ebben az esztendőben olyan válságos helyzetbe került, amely könnyen megadhatná a kegyelemdőfést ennek az egykor virágzó iparágnak. Fokozta a malomipar kiszolgáltatottságát az elvi és személyi ellentéteknek az a sora, amely az egyes országárszek malomiparosait elválasztotta egymástól. A közös veszedelem azonban végre közeledést hozott létre az egyes csoportok között és az utóbbi hetekben a regáti nagymalmosok szövetsége, valamint az erdély-bánati nagymalmosok temesvári szindikátusa között együttműködés tárgyalások indultak meg.

A kollaboráció tárgyában Bukarestben folytatott tárgyalások során kitűnt, hogy az együttműködés megvalósításának a jelenlegi komoly helyzetben legmegfelelőbb formája a fuzió. Ennek megfelelően a két

malom-szindikátus között létre is jött a fuzióra vonatkozó megállapodás, amelynek ratifikálására július 10-én, kedden délelőtt 11 órára rendkívüli közgyűlést hívott össze a bukaresti malom-szindikátus. Ezen a közgyűlésen fogják a két szervezet összeolvadásának végleges feltételeit megállapítani.

Az erdélyi és bánati, valamint a regáti malomipar együttműködésének első konkrét eredménye az a közös memorandum amelyet I. Rafael igazgató nyújtott át a két szervezet nevében Mracez ipari és kereskedelmi miniszternek. A memorandum felkéri a minisztert, hogy a legfőbb gazdasági tanács útján törölje el teljesen a liszt, korpá és melléktermékek exportvámját, mentesítse ezeket a cikkeket az egy százalékos proporcionál-illeték alól és szüntesse meg az exportlisztfélék után fizetendő egy százalékos forgalmi adót.

A temesvári tábla feloldotta az aradi Egyesült Bank csődjét. Aradról jelentik: Az Egyesült Bank ellen — mint ismeretes — az aradi törvényszék csődöt rendelt el. Amikor a hitelezők megtudták, hogy a törvényszék dr. Robu volt polgármestert nevezte ki csődtömeggondnoknak, aki horribilis tömeggondnoki illeteket számított fel magának, a temesvári táblától a csőd visszavonását kérték. Tegnap érkezett meg Aradra a tábla döntésének a híre. A csődöt a másodfokú bíróság feloldotta.

PANAMA Hölgyeim! PANAMA
 megjött a panamám, a párisi és bécsi újdonságok.
 Tarka panama nálam 250 L. darabja
 Férfi és női kalapokat 48 óra alatt formázok és alakítok a legújabb formákra.
 gyári árak!

CARMEN
 KALAPÜZEM
 PANAMA CLUJ CAL. VICTORIE 4. PANAMA

Hirdessen az Uj Keletben

SPORT

Jiul—Romania. A Jiul az aradi kerület bajnokcsapata tegnap délelött legjobb összeállításban meg is érkezett, hogy a Románia ellen pihenten vehessen fel a küzdelmet. Így a mérkőzés megtartása elé most már remélhetőleg semmiféle akadály sem fog felmerülni. A Jiul csapatában ismerősként üdvözölhetjük Gugát az Universitatea volt játékosát és a román válogatott csapatkapitányát. A mérkőzést újabban érkezett távirat értelmében az ellenkező hírekkel ellentétben nem dr. Morár, hanem Suciu kapitány fogja vezetni, aki erre eredetileg is delegálva volt. A Romania csapatában Chifort Russu, vagy Marinescu fogja helyettesíteni, ha csak Chifor meglepetést nem szerez, ismerte önfeláldozó klubszereplését. Egy bizonyos azonban, hogy a mérkőzés rendkívüli heves iramu lesz és a győztest előre megjósolni teljesen lehetetlen. Reméljük azonban, hogy a Romania igyekezni fog városunk színeit megfelelően reprezentálni. A délután 6 órai kezdettel lejátszandó mérkőzés valószínűleg rekord publikumot fog a városi sporttelepre vonzani.

Ujpest—Kinzsi. Ma Temesvárt a Kinzsi vendége az Ujpest kitűnő együttese. A Kinzsinek legjobb formáját kell kijátszatnia, ha tavalyi 4:0-ás győzelmének realitását be akarja bizonyítani. Kedden 10-én a NAC vendégei lesznek a lila-fehér ujjestiek és ha a megindult tárgyalások sikerre vezetnek, úgy 12-én esütőtűkön Clujon játszanak, egy Haggibbor—KMSC kombinált ellen.

MSE—Universitatea Lupu-serleg mérkőzés. Ma reggel 8 órai kezdettel a városi sporttelepi teniszpályákon, a vásárhelyi MSE és Universitatea között teniszverseny lesz, a dr. Lupu-serlegért. A mérkőzések egész nap, szünet esetén hétfő folytatással 40 lejes állandó jegyek mellett tartatnak meg.

Haggibbor közleményei: A Haggibbor vezetősége közli t. tagjaival, hogy a Zs. N. Sz. ifjúsági blokkja ma délután fél 6 órai kezdettel az Eötvös-uccai zsidó elemi iskola udvarán Herzl halálának évfordulója alkalmából gyászünnepélyt rendez. Felkérjük tagjainkat, hogy azon innél számosabbant vegyenek részt és az ünnepély végeztével a Herzl-kép előtt elhelyezendő 1—1 szál virággal róják le kegyeletüket.

Az uszószakosztály közli tagjaival, hogy a Strand-fürdőbe 10 lejes, a Diana-fürdő uszodájába 6 lejes kedvezményes jegyek kaphatók naponta délután 2—4 óra között a főtűkarnál. Felkérjük egyben a még le nem igazolt uszókat, hogy megfelelő fényképpel ellátva jelentkezzenek a főtűkarnál, mert a 15-i uszóverseny előtt, 9-én van az utolsó igazolási terminus.

Közöljük a futball-szakosztály tagjaival, hogy a dicsői Dacia elleni pályaváratórt készült társaskepek megérkeztek és azok 5 lejért kaphatók a főtűkarnál.

A CLUJI

TACAMUL

ezüstáru gyárban készült minden darab
 evőeszköz és dísz tárgy ezen

gyártási van ellátva.

800-as finomság!
 Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. Vizsonteladónak:

"TACAMUL"
 Ezüstáru gyár, Cluj,
 Strada N. Iorga 11/A
 Telefon 4-82. Sürgőnycim: "Tacamul"

* Ebédlobutor, porcellánedény, férfi öltöny, utazótáskák, villanylámpa, villanydrót, csengő felszerelés, náddr. vány, petróleumlámpa, asztalnemű, zsírosbődön eladó Kleinné. Király-ucca 43. Megtekinthető délelött 8—11 óra délután 2—3-ig.

Vasárnap, 1928 július 8.

Színház

A Magyar Szombaton es a kis csodonság el rü új kor Vasárnap 6 óra fölépésévé 50, 40, 30, roztszám

Vasárnap hársuja, a (Uj) dongsága.

Hétfő: Szomb játéku-ud helyarákk helyárak. roztszám

Kedd: A szeremait Roll dongsága. 20, 10 lej

Szerda: Az ut zat-ujdons 30, 20 10

Csütörtök: A mai ujdor Jenő dr. 50, 40, 30

Péntek: Hölkn ször. A b sikerü új komédiája társában. 8

Szombat: H 2-odszor. Vasárnap d. árákkal: 364.)

Vasárnap este (Délutáni) Poór Lili

Hétfő: A temp szer. Mozi 10 lej. Ss

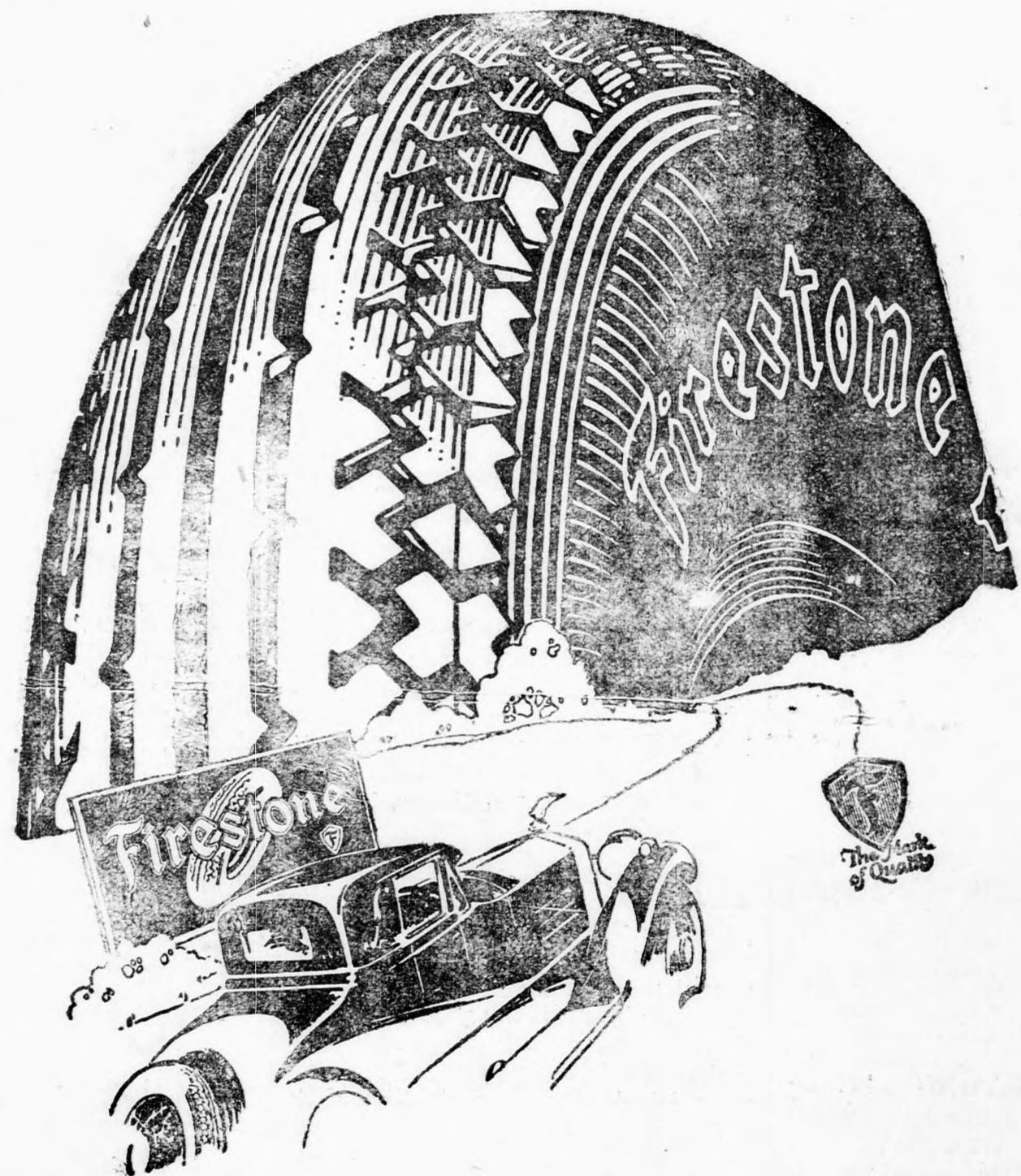
A s Mozihelyárc legszegényebb gyen színházba egymásutáni olcsó helyárak tani a színház

BIZTO TARS

P. Mih Felvesz k biztosí 100 18-79 é vizsgálat díj mellett 100 Lei h bó Mielőtt biz lődjön tár any Cluji vezérüg

Megbi magas jutal Jelentkezni le

Győzelem az egész vonalon!

Gyorsaság és biztonság tekintetében versenyeken az ellenállási próbákon, továbbá millió autó-utas napi használatában a gummiba mártott **Firestone** kerekek új rekordokat állítottak fel. Nyolc éven át nyerték meg a FIRESTONE gummival impregnált kerekek közvetítésével az ötszáz mérföldes versenyeket. A világ autósutasai biztonságos és gazdaságos utazást szereznek maguknak, ép úgy, mint a vezetők, versenyutasok ha kocsijaikat **Firestone** gummival impregnált kerékekkel szerelik fel.

Ha FIRESTONE gummival látja el magát, rendkívül sok hasznot ígérhet magának, mindenekfelett olyan gyorsasági eredményeket, amelyeket röviddel azelőtt még teljesen lehetetlennek tartottak. Ezek a kiváló gummik azok, amelyekkel a vezető autógyárak szerelik fel kocsijaikat:

Firestone

a legnagyobb kilométerszám-teljesítmény az ön pénzéért.

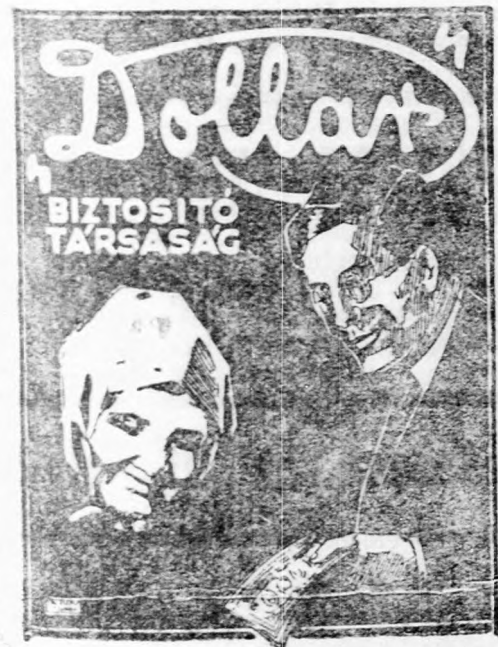
Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Szombaton este 8 és fél órakor: Marusja, a kis cselédleány szerencséje. (Ujdonság először. Urwantow világhírű új komédiája. Sorozatsz. 355.)
Vasárnap 6 órakor: Edenkert. (Poór Lili főlépésével. Mozihelyáras előadás. 50, 40, 30, 20 és 10 lejes helyárak. Sorozatszám: 356.)
Vasárnap háromnegyed 9 órakor: Marusja, a kis cselédleány szerencséje. (Ujdonság, másodszer. Szám: 357.)
Hétfő: Szombatesti hölgy. (Francia vígjáték-ujdonság. Esti előadás, mozi helyárakkal. 50, 40, 30, 20 és 10 lejes helyárak. Poór Lili főlépésével. Sorozatszám: 358.)
Kedd: A szerelem és halál játéka. (Román Rolland hatalmas dráma-ujdonsága. Mozi helyárak: 50, 40, 30, 20, 10 lej. Ssz. 359.)
Szerda: Az utolsó bölény. (Francia bohózat-ujdonság. Mozi helyárak: 50, 40, 30, 20, 10 lej. Ssz. 360.)
Csütörtök: A levél. (Angol bűnügyi dráma-ujdonság. Poór Lili és Janovics Jenő dr. fellépésével. Mozihelyárak: 50, 40, 30, 20, 10 lej. Ssz. 361.)
Péntek: Hókuszpókusz. (Ujdonság először. A budapesti Vígyszínház óriási sikerű ujdonsága. Curt Götz híres komédiája. Karinth Frigyes fordításában. Ssz. 362.)
Szombat: Hókuszpókusz. (Ujdonság 2-odszer. Ssz. 363.)
Vasárnap d. u. 6-kor: Marika. (Mozihelyárakkal: 50, 40, 30, 20, 10 lej. Ssz. 364.)
Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Cárnök (Délutáni mérsékelt helyárakkal. Poór Lili fellépésével. Ssz. 365.)
Hétfő: A templom egere. (Ujdonság 4-ed-szer. Mozihelyárakkal: 50, 40, 30, 20, 10 lej. Ssz. 366.)

A színházi iroda hírei:

Mozihelyáras esti előadások. Hogy a legszegényebb közönségnek is módja legyen színházba járni, a jövő héten négy egymásutáni estén fog olyan hallatlanul olcsó helyárak mellett esti előadást tartani a színház, amely még a mozihely-

TURDA, P. Mihai Viteazul No. 33.

Felvesz kölcsönösösen alapuló biztosításokat halálesetre.

100.000 lei erejéig

18-79 éves korhatárig orvosi vizsgálat nélkül csekély tagsági díj mellett (1000 lei tagsági díj, 100 Lei hozzájárulás, 1400 tagból álló csoport).

Mielőtt biztosítást kötne, érdeklődjön társaságunk erkölcsi és anyagi garanciájáról.

Cluj-i vezérigynökség Str. Memorandului 15

Megbízható ügynököket magas jutalékokra és fixre felveszünk

Jelenkezni lehet cluj-i vezérigynökségünknel

áraknál is olcsóbb. Hétfőn a Szombatesti hölgy című kacagtató, ötletes, ragyogóan szellemes párisi vígjáték-ujdonság kerül színpadra. Poór Lilivel a címszerepben, kedden Romain Rolland híres, óriási sikert aratott drámája, a Szerelm és halál játéka kerül színpadra, szerdán a francia bohózatírás legvidámabb termése, az Utolsó bölény van kitűzve, csütörtökön pedig a Levél című izgalmas angol bűnügyi dráma-ujdonságot a két vezető szerepben Poór Lilivel és Janovics Jenővel. Mind-ezeknek az előadásoknak a helyárak: 50, 40, 30, 20, 10 lej, 150 lej 5 személyes páholy. Jegyek előreválthatók már mind a négy előadásra.

Hókuszpókusz. Igazi világszenzációvá nőtt ki az európa iszinpadokon Curt Götz Hókuszpókusza. Ragyogóan ötletes darab, amely diadallal járta be az összes német és osztrák színpadokat. Magyar nyelven a Vígyszínházban került színpadra Karinth Frigyes mesteri szellemes fordításában. Nálunk pénteken és szombaton fogják játszani a Hókuszpókuszt.

MOZI

Corso filmszínház műsora

Vasárnap 3, 6 és 9 órakor Metropolis. A filmtechnika legnagyobb teljesítménye. Két részben, 14 felvonás. A 3 és 6 óras előadásokon 20 és 30 lejes belépőjegyek.

Hozományáról mi gondoskodunk,

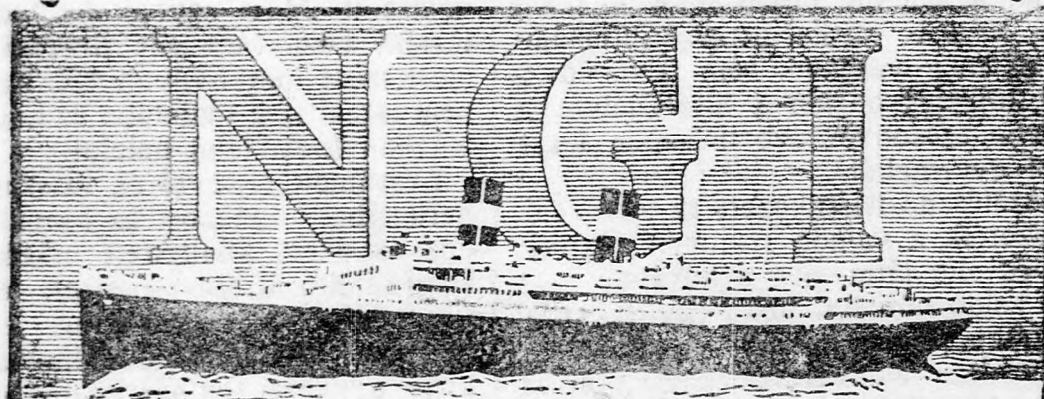
ha férjhez adja leányát, kössön

hozománybiztosítást!!

Uj rendszerű, nincs aránylagos fizetés, nincs csoport

DANUBIA

román általános biztosító részvénytársaság Timișoara, I. Bul. Ferdinand No. 5. Kérjen ingyen ismertetőt!

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA. GENOVA

Dél-Amerika felé:

A világ leggyorsabb és legnagyobb gőzöseivel

DUILIO

24.000 tonnás

Indul Génuból 1928 aug. hó 30-án. Érkezik Buenos-Airesbe 1928 szept. hó 13-án.

GIULIO CESARE

27.000 tonnás

Indul Génuból 1928 szept. hó 19-én. Érkezik Buenos-Airesbe 1928 okt. hó 4-én.

DUILIO

24.000 tonnás

Indul Génuból 1928 okt. hó 11-én. Érkezik Buenos-Airesbe 1928 okt. hó 25-én.

A hajót csak 14 napig tart.

A III. osztály 2, 4 és 6 személyes kabinokkal van ellátva.

Utazási költség Romániából New-Yorkba az összes visumokkal együtt csak Dollar 100.

Egyenes vonal Kuba, Mexico, Peru, Cille, Ausztrália felé.

A vasuti ut a kikötőig kizárólag gyorsvonaton történik és csak 40 óráig tart.

Minden felvilágosítást díjmentesen szolgál fiókunk: GATTORNO S. A. R. TIMIȘOARA Str. BONNAZ 20.

Primăria Municipiului Cluj.

No. 16.122—1928.

Anunt.

Primăria Municipiului Cluj, publică o nouă licitație cu oferta în scris, nămise și sigilate pentru închirierea pe timp de 3 ani dela data predării către noul chirias a localului de prăvălie No. 1, situat în edificiul din Cal. Reg. Ferdinand No. (lângă Palatul Postei).

Licitatia se va tine în conformitate cu art. 72—83 din legea Contabilității publice în ziua de 2 August 1928 ora 11 a. m. înaintea Delegațiunei Permanente saka de sedință.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul Serv. Economic al Primăriei. Cluj, la 6 Iulie 1928.

Primăria Municipiului Cluj.

Hirdetmény

Az élesdi Sefard Imaház keres egy kiscsaládu, 40 éven aluli ורודק שומש metszőt ki rendelkezik 3 élismert ort. Rabbítól lav-קבלה and tud אמור ודמור pászkenolni. Fizetés megegyezés szerint. — Utiköltség csak a meghívottnak lesz megtérítve.

Levélbentí ajánlatok a fenti imaházhoz címzendők.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 szálalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Parisien Aruház Rt. berendezése részletekben is eladó. Stelázsok csiszolt üveges pult fiókokkal, fadobozok, villany lusterek és minden üzleti célra szolgáló berendezések. Értekezhetni a Parisien Aruházban — Cluj.

Joghurt

(Bulgár aludttej) Kiváló élvezeti cikk és anyagserét szabályozó tejkészítmény. Készíthető házilag az EGGER-féle Joghurt-Fermentből. Egger & Co vegyészeti gyár, Cluj

Kiváló fűvelutánra felvetetik. Cim a kiadóban.

Francia levelezést vállalok délelőtti órákban. — Ajánlatokat „Di Iome” jellegre a kiadó továbbít.

Bérgianino kapható Triskánál Cluj, Str. Săguna No 14.

Orásten, főton „RAPIDE” önműködő benzín- és olaj-gépéjjel-nappal működésben van.

Marosvásárhelyen, a főtérlő gorgalmasabb helyén szép, nagy üzletelhelyiség 3 évi olcsó bérlettel, berendezéssel, amely textil, kötött, confectio és cipő szármának megfelelő, olcsón eladó. A berendezés külön is kapható Cim a kiadóban.

Fiatalkor papírkereskedő segédét keresek. — Csakis komoly szakmával és jó referenciákkal bírók ajánlkozhatnak. Cim a kiadóban.

Vita- és levelezőgyorsírást olcsón tanítok. Cim a kiadóban

A kolozsi sósürdő vendéglője f. hó 15-én megnyit. Szíves partfogást kér Manduáné.

Banati családból származó, megköpöcsös, 22 éves. izr. hajadon, orvos tanulmányai 6.000.000 lei hozománnyal. Előkelő urak ismeretségét keresi házassági céljából. Leveletet „Nővérem” ezaton költött házasságot” jellegre a kiadóba kerek

Irodáknak megíelek helyiségek centrumban kiadók. Értekezni Piața Mihai Viteazul 36. (Széchenyi-tér) — Sámson Mano. 70t

3 fiókos antik szekrény (200 éves) és egyéb bútorkok eladók Csaba-u 14. Str. Hóra

Butorozott szoba két leány részére kiadó Str. Jasilor (Nagy-szamos-u.) 12.

Hunwald

Cluj, Str. Vlahuța (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám

Üvegcsiszoló és tükrögyár. Tábla-üveg raktár és üvegcsiszó vállalat. Hibás tükrök újra fonceprozása

Tennisnadrág I-a drill Lei 540

Trench-Coat Lei 3400

Neumann M. Cluj férfi- és fiuruha-áruháza Piața Unirii 14.

Az ALBINA közraktár — Cluj bérbe-dja előnyös feltételek mellett a város központján fekvő, napi 2 vagon őrtöképességgel bíró

műmalmát.

A malom vizierőre, ugyisintén villanyerőre berendezett 100 lóerő motorral is fel van szerelve. Részletes felvilágosítással (írásban is) a közraktár irodájunktól (a vasuti állomással szemben)

A barlang csodája

S. B. Jecheszkel

Ezt a históriát a kaminkai rabbi Cövi mondotta el és kis eltéréssel különböző héber krónikákban tartotta fenn magát. Az egyik krónika szerint az eset így történt:

A nagy caddik édesanyja már régóta egyre arra áhított, hogy halála előtt eljuthasson Erec Jiszraelbe. Ez az áhitat olyan volt, hogy nem sokat bízta a megvalósulásra, mert hiszen a caddik édesanyja szegény volt, sokkal szegényebb, hogy akár utiköltségre tellett volna neki. Mindazonáltal a jó özevegéjével-nappal azon gondolkodott, hogyan lehetne mégis ezt az epedő kívánságot valóra váltani. Azonban soha el nem vesztette bizodalmit istenben és azt mondotta magában, hogy bizony egykor mégis el fog jutni a Biblia földjére.

Egy napon — akkor éppen vásár volt Kaminkában — az öregasszony egyedül és szomorúan, egészen magabizonyltyelva ült egyszerű szobájában. És akkor belépett hozzá egy szegény ember, aki így szólt:

— Ide hallgasson asszonyom. A szűk napij már elmúltak, a nap mégis úgy süt, mint a nyári hónapokban. Eljöttem ebbe a városba, hogy a vásáron jószívű emberektől pénzt kérjek, mert szegény vagyok és nincs miből eltartanom a családomat. Otthon még azt hittem, hogy hidegre fordul az idő, azért elhoztam magammal csizmáimat. De látom, nagy a forróság és én most még mezítalab is tudok járni. Nagyon kérem, engedje meg, hogy itt hagyjam a csizmákat, amíg a dolgomat elvégeztem a vásáron. Este majd eljövök értük.

Az asszony így felelt:
— Tedd oda a sarokba, oda az ágy alá!

A koldus úgy tett, ahogy az asszony megparancsolta. Jött az est, azonban a vándor nem tért be, hogy elvigye lábellenét. A ház asszonya sem gondolt már rá, sem csizmájára. Így tehát ezek a csizmák egész télen ott maradtak az ágy alatt. Csak amikor purim után a caddik felesége a közeledő peszachi ünnepekre nagytakarítást csinált, bukkant rá az ágy alatt lévő csizmákra. Meglátta a csizmákat, nagyon megijedt, mert most már visszaemlékezett a szegény vándorra, aki a legutóbbi szukkot ünnepe követő vásárra idejött és jthagyta csizmáit. Már azon volt, hogy a lábbelit egy biztos helyre tegye, amikor a csizmából egy marék vörös aranytálér esett ki és a szoba minden irányába széjjelgurult. A csodálkozástól ne tudott hová lenni és sejtelt sem volt, mit csináljon ezzel a váratlan szerencsével. Lassanként azonban mégis magához tért és így szólt:

— Most már tudom, ki volt az a szegény ember. Eljahu próféta volt, aki miattam jött ide. Az ezek küldötte volt, a tallérokat pedig általa küldötték az égiek, hogy elmehessen Erec Jiszrael földjére.

Emelkedett hangulatban készült a nagy peszachi ünnepre, mert tudta, hogy ünnep után azonnal Erec Jiszraelbe fog utazni.

Amikor megérkezett a Szentföldre a jóasszony hosszú ideig abból a pénzből élt, ami megmaradt a menyői ajándékból. Amikor azonban már ez is végefelé járt, arra kellett gondolnia, hogy megérij anélkül, hogy a jövő emberek adományokkal támogassák. Elhatározta, hogy megtanulja a szülészetet és ezzel fogja megkeresni a kenyerét.

Az örökkévaló nem hagyta el a jámbor asszonyt és minden vállalkozását szerencse koronázta. Az ország minden táján tudtak felőle és az asszonyok, amikor elérkezett a szülés néhez órája, nagyon bizakodón érezték magukat, mert tudták, hogy ha mel-

lettük van ez az asszony, akkor különösebb baj nem érheti őket.

Ebben az időben a szultán palotájában nagy volt az izgalom. A női lakosztályon ugyanis a szultán felesége vajudott. A szultáni udvar szülésznője hiába igyekezett siettömi a szülést, minden hiábavaló volt: a veszedelmet nem tudták elhárítani. Odahívtak hírneves orvosokat is, akik azonban minden reményt feladtak már arra, hogy megmenték a szultán feleségének életét és méhének gyümölcsét.

Nagy kétségbeesésében a szultán a következő parancsot adta ki a birodalmában élő zsidóknak:

»Imádkozzatok istentekhez, hogy feleségem megszülje gyermekét. Mert ha meghalna és vele együtt magzatja is, akkor ez annak a bizonyosára lesz, hogy ti nem imádkoztatok istentekhez. Ezért ti mindnyájan halállal fogtok lakolni.»

Amikor a zsidók meghallották a király parancsát, nagy ijedség fogta el őket. Istenhez imádkoztak és könyörögtek, hogy óvja meg őket a veszedelemtől, és adja vissza a szultán feleségének egészségét.

Azután pedig egybegyűltek a község vénei, hogy tanácskozzanak afülről, mikép lehessen elhárítani a veszedelmet. Elhatározták, hogy a zsidó szülésznőt meghívják és megkérdezik tőle, ha hálódó-e elmenni a király palotájába, hogy megmentse a vajudó szultánét. Az asszony erre így felelt:

— Hajlandó vagyok odamenni. Mert meglehet, hogy általam megmenekül a sok halálra ítélt zsidó. Meglehet, hogy isten éppen én általam akart beleavatkozni ebbe a dologba.

A zsidók erre a szultánnak ezt ízenték:

— Imádkozni fogunk istenhez, a hogy a szultán öfelsége ezt megkívánja. Együttel elküldünk egy zsidó szülésznőt a szultáni udvarba. A jó isten eddig mindig megsegítette munkájában és meg vagyunk róla győződve, hogy mihelyt odajön a királynéhoz, a felséges asszony azonnal meg fogja szülni gyermekét.

A szülésznő jelentkezett az udvarnál. Bevezették a vajudó szultáné szobájába és alig látta meg a királyné az okos zsidó nőt, nyomban egy egészséges fiúgyermeknek adott életet.

A szultán udvarában nagy volt az öröm. A szultán behívatta felesége és gyermeke megmentőjét és így szólt hozzá:

— Elzavartad házamból a szomorúságot és isteni tudományodnak köszönhetem, hogy feleségem életben van és hogy gyermekek is él. Ha van valami kívánságod, tudasd ezt velem és szívesen teljesítem.

Az asszony reszketve felelt:

— Ha a nagy szultán teljesíteni akarja kívánságomat, arra kérem, engedje meg, hogy bemehessen a Machpela barlangjába, hogy ott az ősapák sírián imáit mondhassak.

A szultán így felelt:

— Legyen akaratod szerint!

Néhány perc múlva az asszony a szultán peesétjével ellátott parancsal elhagyta a palotát és elment az ősatyák síria felé.

Amikor pedig a szultán magára maradt és elgondolkodott az elmúlt nap eseményein, hirtelen észbe lútot, hogy nagy örömben egészen megfelledezett arról, hogy szigorú törvény tiltja zsidóknak a Machpela barlangjába való belépést. És a zsidó, ki ezt a tilalmat megszegi, elítélte életét.

— Ha a zsidó szülésznő belép a barlangba, amit az öröm és hála pillanatában megengedtem neki, — gondolta a szultán — akkor én magam megszegem országom törvényeit és rossz példát mutatok alattvalóimnak. Ha pedig visszavonom engedélyemet, akkor ön-

magammal kerülök elvesztésbe, ami összeférhetetlen a király szentségével és csalahatatlanságával.

A szultán koronatanács elé vitte sulyos kételyét és a bölcsek tanácsa a következőket javasolta az uralkodónak:

»A szultán egyszer kimondott szava szent. Ennélfogva a zsidó szülésznőt be kell engedni a Machpela barlangjába. A szultán engedélye azonban csak arról szól, hogy beléphet a barlangba. De a vasból való barlangkapu őrei vigyázzanak s azonnal zárják be a kaput mihelyt az asszony belépett. És semmilyen körülmények között ne engedjék ki a barlangból. Hiszen a szultán öfelsége sem szóban, sem írásban nem engedte meg neki a kijövetelt. A törvény szerint ugyanis zsidó ember, aki a szent helyekre jut, nem térhet vissza élve. Ha a szülésznő nem tér vissza a barlangból, akkor a szultán megtartotta szavát anélkül, hogy a törvényt megsértette volna.»

Ez a határozat nagyon tetszett a szultánnak és kiadta a parancsot, hogy így cselekedjenek.

A király feleségének megmentője be ment Machpela barlangjába, amely tudvalevőleg magas falakkal van körülvéve, közepén nagy vasból való kapuval. Az örök meglátták a király peesétjét, kinyitották a kaput és beengedték az asszonyt. Mialatt behatolt a barlang belseibe, az örök lassan bezárták a kaput és eltávoztak. Az asszony leborult az ősapák síria fölé és istenhez imádkozott. Amikor imával könnyített szíven és ismét el akarta hagyni a helvet, hogy hazatérjen, legnagyobb csodálkozásra zárva találta a nehéz vaskaput. Akkor úgy vélte, hogy valami tévedés történt, talán megfelledeztek róla az örök. Mindkét kezével verte a kaput, azonban hiába verte és hiába kiáltozott, senki nem válaszolt. Most azután megtudta, mi történt vele. Meglelt, keserűen sirt, mert most már nyilvánvaló volt, hogy nem juthat ki a szabadba és hogy a barlangban fogja telni halálát.

Leszámolt életével és visszament a barlangba, odállott az ősapák síriához és azzal könnyített magán, hogy David költő király zsoldárát énekelte. Ezt addig cselekedte, amíg elnyomta az álom. Mialatt aludt, álmában látta, hogy egy öreg ember közeledik feléje, aki így szólt hozzá: »Ne sirt, kövess engem, hazaviszlek.«

— Ki vagy te? — kérdezte az asszony a látomástól.
— Dávid király vagyok — felelt az

aggastyán. Nesze, itt van a zsoldárok könyve, fogd és eregy haza!

Nem is felelhetett neki, mert az öreg azt mondta, hogy kövesse. Flötte ment, a caddik felesége utána, kezében a zsoldárok könyve. Amikor pedig szejmet felvetette, látta, hogy ott áll háza előtt. Körülnézett és keerte az aggastyánt. Ez azonban már eltűnt.

Az asszony belépett a házba, itt azonban hirtelen elvesztette minden erejét és önkívületbe esett. A házbeliek nagynehezen felocsolták és magához térítették.

És akkor elmondotta, hogy mi történt vele attól a naptól kezdve, hogy a szultán udvarába került, addig az óráig, amíg ismét visszatért lakására. Az okos zsidó asszony most már élete miatt is félt mert tudta, hogy a szultán tanácsadói és a Machpela barlang őrei meg fogják ölni, ha megtudják, hogy az ősatyák síriát elhagyta.

Ezért eltávozt a Szentföldről és elhatározta, hogy csak akkor jön vissza, ha majd csodálatos megmentését el fogják felejteni.

(Fordította Szabó Imre)

Pathe Freres Paris
Romániai ház alapítva 1908-ban, Bucarest
Calea Victoriei 10
A cinematografista
urakat értesítjük, hogy raktárunkban állandóan kaphatók a következő árak:
Cinematograf
„Pathé” készülék legújabb minta.
Alkatrészek
és eredeti „Pathé” cserélhető darabok, valamint bármilyen márkájú alkatrészek.
Szennek
legfinomabb és leggázgazdagabbak, bármilyen szisztemű lámpához, gyári áron.
Speciális műhely készülékek javítására. Lelkiismeretes és pontos munka tekintetében egyedüli Romániában, bármilyen márkára. **Szállítás** az egész ország területére.
Felhívjuk a cinematografisták figyelmét arra, hogy előruktó fiókjaik, raktárainak a mi alkatrezeinkre az egész országba nincsenek. — Utánzatoktól óvakodni ken

Perzsa-szőnyegeket
legkülönbözőbb kivitelben, legolcsóbban kül- és belföldi
anyagból készít a **KISS MAGDA**
szőnyegszövő telepe, Ujra. (Marosúj á.)
Judetul Alba

Hirdessen az Uj Keletben

„PRIETENII MAREI”
(A tenger barátai) — Turisztikai hivatal
Nyári tábor a tengerparton
TECHIRGHIOI-ÉFORIE-nál
Nyitva a folyó évben július 1-től szeptember 1-ig két egyenként 30 napos sorozatban. Modernül, kifőnően felszerelve áll rendelkezésére minden kül- és belföldi érdeklődőnek.
Tengeri fürdő. Iszapfürdő. Speciális fürdők.
Tiszta és ragálymentes medencék. „Canadian” típusú sátrak duplafedővel, 2 illetőleg négy személyre, elektromos világlátással és minden elképzehető komforttal ellátva.
Teljesen újjászervezett konyha. Kifőnő szakács.
Elsőrangú ételek naponként ötszöri étkezéssel.
Ivóvíz. Büffé. Bazar. Állandó orvosi inspekción.
Tetsző gyökörök a I. N. E. F. abszolventseinek vezetésével. Sportpályák és sportfelszerelések.
Mozi. Radio. Kirándulások. Különböző szórakozások.
Mindössze 185 vagy 200 lejért naponta, mindenki eltölthet egy hónapot a tengeren, kurát vehet és gyógyködhetik a legmegkapóbb természeti szépségekben, ha résztvesz az O. C. T. táborában a legjobb és legelőnyösebb feltételek mellett.
A beiratkozások az O. C. T. székhelyén, 9 órától 12-ig, délután 3-tól 4-ig, a Str. Scăriatescu 49 szám alatt Bucarestben eszközölhetők.
A lány és fiatalok részére speciális sorozatok július és augusztusban.
A tábor hivatalosan elismerte és ajánlotta a közoktatásügyi minisztérium 21187/928 és a belügyminisztérium 8840/928 sz. rendeletével.
Kérjen információkat és prospektust az O. C. T. irodájától.

KIADÓHIVA
Str. B.
SZERKESZTŐ
Ejjei tel.
ELŐFIZETÉS
Egész év
Félévre
Negyedé
Egy hóra

XI évfoly
1928 j.
* 5688

A felg
Két héttel
szociális v
készségben
István nekro
nikások zava
jon milyen
annak az ell
zernek alakj
A nekrológ
ben maradt,
szól a körbe
a hazatérze
zöldi történel
Jugoszlávia
des megsze
halála mind
sokan, mely
től elválaszt
Radics ma
ben vett nyu
kívül magas
Pasics árnyé
politikusk
ellentmondás
ugyan kétsé
defét, de cél
mokrácia ir
mégis erőse
kuskótló.

Horvátorszá
Olaszország
mába kapese
től alakult k
lag európai
ugy gazdasá
telle magyar
pravoszláv é
és szben ipar
jellegénél fo
jugoszláv áll
sági és poli

Az egyesít
reményök h
ezek az elle
túraban, áll
balkáni Szer
Horvátorszá
gát a jugosz
gi centrumá
sai, főleg a
bizalma bel
ként próbál
melynek ké
ulon igyek
rezni majd
tellen: a be
tek.

S ha 1918
országban, h
szágtól” —
osztónmésere
Szerbiától”
tételét, mely
tek két nyilt
szakította fe
vel és Baza
vár, a teler
lették a gyű
bia között. V
ki ugy öze
vajon ez a
zadásá, am
tal jugoszáv

Szerencsés
pillanathyile
délyeket, de
hogy egyes
Radics Zág
nak és elszá
átvételását
szociális és